

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

LAURI-PEKKA LARKELA

Palveluiden kehittäminen Suomen Uusperheiden Liitto ry:ssä

Valtakunnallinen palvelutarvekysely
uusperheille

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA 2020

Tekijä(t) Larkela, Lauri-Pekka	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 3/2020
	Sivumäärä 45	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Palveluiden kehittäminen Suomen Uusperheiden Liitto ry:ssä – valtakunnallinen palvelutarvekysely uusperheille		
Tutkinto-ohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
<p>Uusperheiden osuus Suomen lapsiperheistä on noin 9% (Tilastokeskus, 2018.) Suomen Uusperheiden Liitto (Supli ry) arvioi kuitenkin uusperheiden todelliseksi osuudeksi noin 15% lapsiperheistä, koska tilastoissa lapset voivat olla kirjoilla vain yhdessä osoitteessa. Supli ry on vuonna 1996 perustettu valtakunnallinen uusperheiden hyvinvointia edistävä asiantuntija- ja kansalaisjärjestö. Supli ry toimii aktiivisesti tasa-arvoisen lapsi- ja perhemyönteisen yhteiskunnan edistämiseksi. Teoreettisena viitekehystenä opinnäytetyölleni toimii asiakaslähtöisyys toiminnan kehittämisessä palvelumuotoilua hyödyntämällä. Opinnäytetyöni vastaa Supli ry:n tarpeisiin ja heidän toimintansa kehittämiseen.</p> <p>Kartoittavan opinnäytetyöni kohderyhmänä ovat uusperheiden vanhemmat. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Suomen uusperheiden palvelutarpeita. Tavoitteena on tuottaa tietoa Supli ry:n asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseen. Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin verkkokyselyä, joka sisältää niin suljettuja (strukturoiduja) kuin avoimiakin kysymyksiä.</p> <p>Opinnäytetyöni keskeisimmiksi tuloksiksi muodostuivat uusperheiden haasteet arjessa, uusperheiden tyytyväisyys Supli ry:n palveluihin tällä hetkellä, ja minkälaisiin asioihin uusperheelliset toivoisivat muutosta tulevaisuudessa.</p> <p>Opinnäytetyön kyselyn tulokset osoittavat Suomen uusperheiden olevan pääsääntöisesti tyytyväisiä Supli ry:n palveluihin. Uusia jo olemassa olevia palveluita toivottiin lisää ja Supli ry:tä toivottiin toimivan myös uusperheiden puolestapuhujana valtakunnallisella tasolla. Osalle vastaajista taas kysely toimi tiedonlähteenä Supli ry:n palveluista. Supli ry pystyy jatkossa hyödyntämään kyselystä saatuja tuloksia tehdessään uudestaan palvelutarpeen kartoitusta.</p>		
<p>Asiasanat</p> <p>Uusperheet, palvelutarpeet, asiakaslähtöisyys, palvelumuotoilu</p>		

Author(s) Larkela, Lauri-Pekka	Type of Publication Bachelor's thesis, AMK	Date 3/2020
	Number of pages 45	Language of publication: Finnish
Title of publication Development of services in The Stepfamily Association of Finland – nationwide service needs survey for stepfamilies		
Degree programme Social services		
<p>Of all families with children about 9% of them are stepfamilies in Finland. However, The Stepfamily Association of Finland (Supli ry) estimates that the actual proportion of stepfamilies is about 15% of families with children, because in statistics children can only be registered at one address. Supli ry was established in 1996 as a nationwide expert and non-governmental organization promoting the well being of stepfamilies. Supli ry is active in promoting an equal child and family friendly society. Theoretical framework in my thesis is customer-orientation in operational development, where I use service design. My thesis meets the needs of Supli ry and it is responsible for developing their activities.</p> <p>The target group in my survey is parents in stepfamilies. The purpose of this thesis is to find out the service needs of Finnish stepfamilies. The aim is to provide information for the development of Supli ry's customer-oriented services. The data collection method used for this thesis was an online questionnaire, which contains both structured and open questions.</p> <p>The most important results of my thesis were the challenges of stepfamilies in their everyday life, their satisfaction with Supli ry's services at the moment and the kind of things that stepfamilies would like to see changed in the future.</p> <p>The results of the thesis survey show that Finnish stepfamilies are generally satisfied with the services of Supli ry. There was a desire for new already existing services and it was hoped that Supli ry would also act as a speaker for stepfamilies at the national level. For some respondents, the survey was a source of information on Supli ry's services. Supli ry will be able to utilize the results of the survey in the future by re-mapping the need for service.</p>		
<p><u>Key words</u></p> <p><u>Stepfamilies, service needs, client orientation, service design</u></p>		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 SUOMEN UUSPERHEIDEN LIITTO RY	7
2.1 Supli ry:n palvelut	7
2.1.1 Vertaisryhmät ja parikurssit	7
2.1.2 Luennot ja verkkoluennot	8
2.1.3 Uusperhelomat	8
2.1.4 Verkkovertaistuki	9
2.1.5 Uusperheneuvonta	9
2.2 Uusperheneuvojakoulutukset	9
3 PERHEIDEN MONIMUOTOISUUS SUOMESSA	10
3.1 Monimuotoiset perheet	10
3.2 Uusperheen määritelmä	12
3.3 Uusperheen kehitysvaiheet	13
3.3.1 Alkusykli	14
3.3.2 Keskivaihe	14
3.3.3 Myöhäisvaihe	15
3.4 Lapset uusperheessä	15
4 ASIAKASLÄHTÖISYYS JA PALVELUMUOTOILU	16
4.1 Asiakaslähtöisyys sosiaalialalla	16
4.2 Asiakaslähtöisen toiminnan kehittäminen	18
4.3 Palvelumuotoilun hyödyntäminen sosiaalialalla	18
4.4 Palvelumuotoilun menetelmät	19
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
5.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	20
5.2 Aineistonhankintamenetelmät	21
5.2.1 Kysely	21
5.2.2 Verkkokysely	21
5.3 Tutkimuksellinen opinnäytetyö	23
5.4 Opinnäytetyön prosessi	24
5.4.1 Aloitussvaihe	24
5.4.2 Suunnitteluvaihe	25
5.4.3 Toteutusvaihe	26
6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	27
6.1 Palvelutarvekysely	27
6.2 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot	27
6.3 Suomen Uusperheiden Liitto ry:n palveluiden arviointi	31

6.4 Uusperheiden kokemat yleisimmät haasteet	34
6.5 Uusperheiden tuen tarve	35
6.6 Uusperheiden palvelutarpeet	37
7 POHDINTA	40
LÄHTEET	43
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Kartoittavan opinnäytetyöni toimeksiantaja Suomen Uusperheiden Liitto ry (Supli ry) on toiminut vuodesta 1996 ainoana valtakunnallisena uusperheiden yhteistoimintajärjestönä Suomessa. Supli ry:n toiminnan kohderyhmänä ovat uusperheiden vanhemmat ja uusperheiden kanssa työskentelevä ammattihenkilöstö. Toimintajatuksena Supli ry:llä on edistää uusperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja kehitystä. Supli ry pyrkii kehittämään ja laajentamaan palvelutarjontaansa edelleen. Opinnäytetyöni vastaa Supli ry:n tarpeisiin.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Suomen uusperheiden palvelutarpeita verkkokyselylomakkeen avulla. Palvelutarvekyselyn avulla kerätään dataa kyselyyn vastanneiden uusperheellisten vastauksista ja sitä kautta saadaan tietoa minkälaisiin asioihin uusperheet Suomessa tarvitsevat lisää tukea ja apua. Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa tietoa Supli ry:n asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseen.

Opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen muodostaa perheiden monimuotoisuus Suomessa, Suomen uusperheet, asiakaslähtöisyys toiminnan kehittämisessä, sekä palvelumuotoilu. Uusperheiden erityisen tuen tarpeen määrittelyssä hyödynnän palvelumuotoilua. Palvelumuotoilua käyttämällä saadaan myös mahdollisimman asiakaslähtöinen näkökulma esille.

Opinnäytetyöni on rakenteeltaan neliosainen. Ensimmäisessä kokonaisuudessa perehdytään Supli ry:hyn ja heidän tarjoamiinsa palveluihin. Sitä seuraa katsaus perheiden monimuotoisuudesta Suomessa, jossa kerrotaan myös tarkemmin Suomen uusperheistä ja uusperheiden kehitysvaiheista. Toisessa kokonaisuudessa kerrotaan asiakaslähtöisyydestä ja palvelumuotoilusta toiminnan kehittämisessä. Kolmannessa osiossa käydään läpi opinnäytetyöni toteutus. Siinä kerrotaan tarkemmin opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet, aineistonhankintamenetelmät, sekä opinnäytetyön prosessi. Opinnäytetyön prosessi – osuudessa kuvaan projektisuunnitelman työvaiheet aloitusvaiheesta toteutusvaiheeseen. Viimeisessä osiossa käydään läpi tutkimuksen tulokset, jota seuraa omat pohdinnat opinnäytetyöni eri vaiheista, sen tuloksista, sekä niiden luotettavuudesta.

2 SUOMEN UUSPERHEIDEN LIITTO RY

Suomen Uusperheiden Liitto ry (jatkossa Supli ry) on vuonna 1996 perustettu valtakunnallinen uusperheiden hyvinvointia edistävä asiantuntija- ja kansalaisjärjestö, joka toimii ainoana valtakunnallisena uusperheiden järjestönä Suomessa.

Supli ry tarjoaa uusperheille neuvontatyön lisäksi osallistavaa vapaaehtoista ja vertais-toimintaa, osaamista vahvistavaa koulutus- ja kehittämistoimintaa sekä mahdollisuutta olla mukana yhteiskunnallisessa tutkimus- ja vaikuttamistyössä. Vertaisryhmiin osallistuvien perheiden uusperhehistoria on usein lyhyt. Yhdistyksen yhtenä tehtävänä onkin tarjota tukea ja tutkittua tietoa uusperheen hyvinvointiin, sekä perheytymiseen liittyen.

Uusperheille suunnatun tuen lisäksi Supli ry kouluttaa sosiaali-, terveys- sekä kasvatustalan ammattilaisia uusperheiden dynamiikkaan, haasteisiin ja voimavaroihin liittyen. Vuoden mittainen uusperheneuvojakoulutus toteutetaan tällä hetkellä yhteistyössä Opintokeskus Siviksen kanssa. Supli ry:n työtä tukee Veikkauksen tuotoilla Sosiaali- ja terveysministeriö. (Supli ry:n [www-sivut](http://www.supli.fi).)

2.1 Supli ry:n palvelut

2.1.1 Vertaisryhmät ja parikurssit

Supli ry:n vertaisryhmissä rakennetaan perheytymiselle perustuksia ja kuullaan miten muissa perheissä on ratkaistu eteen tulevat haasteet. Uusperheen rakennetta voi ravis-tella moni parisuhteen tai koko perheen ulkopuolelta nouseva haaste. Vertaisryhmät tarjoavat tukea muun muassa vanhemmuuteen, isä- ja äitipuolena olemiseen, lasten ja nuorten sopeutumiseen, rahahuoliin, huoltajuuskiistoihin, uusparisuhteeseen ja niin edelleen. Monet uusperheen haasteet ovat rakenteellisia ja näin ollen ratkaistavissa. Vertaisryhmän tarkoituksena ei ole antaa valmiita vastauksia uusperheiden kaikkiin kysymyksiin, mutta useimmat haasteet ovat muille uuspareille tuttuja. Vertaisryhmistä voi saada vinkkejä, uusia näkökulmia ja uutta puhtia perheytymiseen. Ryhmänohjaajina toimivat ryhmänohjaamiseen koulutetut, itsekkin uusperheessä elävät paris-

kunnat. Ryhmissä keskusteltavat asiat ovat ehdottoman luottamuksellisia. Usein jo pelkästään puhuminen auttaa parisuntia, samoin sen huomaaminen, että ei ole kysymystensä kanssa yksin.

Supli ry:n toiminnan keskeisenä osana ovat vertaisohjatut parisuhdetta vahvistavat kurssit. Kurssit tarjoavat uuspareille tietoa ja vertaiskokemusta uusperheyden vaiheista, perhekuvasta ja perheytymisestä, vanhemmuudesta, lapsista ja nuorista, taloudesta, sekä antavat erilaisia näkökulmia menneisyyteen, juhlien järjestämiseen ja seksuaalisuuteen. Kursseja järjestetään viikonloppu-muotoisina ja 8-9 kertaa kokoon-tuvina ryhminä. Kursseja ja viikonloppuja järjestetään erilaisilla teemoilla, esimerkiksi ”Erityislapsi uusperheessä” tai ”Leskiperheestä uusperheeksi”. (Supli ry:n www-sivut.)

2.1.2 Luennot ja verkkoluennot

Uusperheaiheisia teemaluentoja uuspareille ja muille asiasta kiinnostuneille järjestetään eri puolilla Suomea. Luentoja pitää uusperheneuvojaksi koulutettu sosiaali-, terveys- tai kasvatusalan ammattilainen. Osa luennoista on rakennettu siten, että uusperheneuvoja pitää asiantuntijaluennon, jonka jälkeen Supli ry:n kouluttama vertaisohjaajapari ohjaa yleisölle vertaiskeskustelun. Osa luennoista järjestetään yhdessä paikallisten yhteistyötahojen kanssa. Supli ry:n verkkoluentoja järjestetään yhteistyössä muun muassa Väestöliiton HyväKysymys - alustan kanssa. (Supli ry:n www-sivut.)

2.1.3 Uusperhelomat

Uusperhelomat kokoavat lomakohteisiin samassa tilanteessa olevia perheitä ja parisuntia. Tuetulla lomalla on mahdollisuus koko perheen voimin saada eväitä uusperheen arkeen, parisuhteeseen ja vanhemmuuteen. Uusperheloman tavoitteena on tukea perheitä perheytymisprosessissa loman aikana. Uusperhelomat kestävät viisi vuorokautta ja sisältävät täysihoidon. Vanhemmilla on lomilla vertaisryhmätoimintaa, johon kaikkien lomalle osallistuvien suositellaan osallistuvan. Lastenhoito on järjestet-

ty kaikille osallistuville perheille. Supli ry:n uusperhelomat järjestetään yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n (MTHL) kanssa. (Supli ry:n [www-sivut](#).)

2.1.4 Verkkovertaistuki

Supli ry:n verkkovertaistuki toimii HyväKysymys – alustalla, jossa Suplin koulutetut verkkovertaistuen ohjaajat vetävät monimuotoista vertaistuen toimintaa. Verkkovertaistuen alustat toimivat teemoittain ja esimerkiksi tällä hetkellä käynnissä olevat alustat ovat Bonusäiti-Chat ja monikulttuuristen uusperheiden chat-alusta. Chateissa voi keskustella anonyymisti ja monikulttuuristen uusperheiden chatti on myös englannin kielellä. Chatit toimivat yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. (Supli ry:n [www-sivut](#).)

2.1.5 Uusperheneuvonta

Supli ry:n uusperheneuvojakoulutuksen käyneet työntekijät antavat uusperheneuvontaa puhelimitse. Neuvontapuhelut ovat anonyymeja, eli Supli ry ei tallenna heille tulleita yhteydenottoja. Puhelu maksaa asiakkaalle vain normaalin paikallispuhelun hinnan. Supli ry:n verkkosivuilta löytyy myös lista Supli ry:n suosittelemista ja uusperhekysymyksiin erikoistuneista pari- ja perheterapeuteista, sekä liiton kouluttaneista uusperheneuvojista. (Supli ry:n [www-sivut](#).)

2.2 Uusperheneuvojakoulutukset

Supli ry on vuodesta 1996 lähtien kehittänyt ja tuottanut palveluja uusperheille ja uusperheitä työssään kohtaaville ammattilaisille. Ammattilaisille suunnattuja uusperheneuvojakoulutuksia on järjestetty jo vuodesta 2002. Uusperheneuvojia on koulutettu vuoden 2020 kevääseen mennessä kaiken kaikkiaan yli 289 ammattilaista ympäri Suomen.

Uusperheneuvojakoulutuksen tavoitteena on lisätä työntekijöiden valmiuksia ja antaa heille välineitä heidän kohdatessaan työssään uusperheitä. Lisäksi koulutus auttaa hahmottamaan ja ymmärtämään erilaisia perhemalleja. Tavoitteena on opettaa uusia

vuorovaikutustaitoja uusperheen jäsenten, kuten sosiaalisten vanhempien kohtaamiseen. Koulutuksessa käytetään mm. psykodraaman ja sosiodraaman oppimisprosesseja ohjaavia menetelmiä.

Vuoden mittainen (30 op) koulutus on suunnattu kaikille uusperheitä työssään kohtaaville sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisille. Koulutus järjestetään tällä hetkellä yhteistyössä Opintokeskus Siviksen kanssa kerran vuodessa. (Uusperheneuvojan [www-sivut](#).)

3 PERHEIDEN MONIMUOTOISUUS SUOMESSA

3.1 Monimuotoiset perheet

Perhe voi olla nykyään yksinhuoltajaperhe, adoptioperhe, lapseton perhe tai kaksikeskusperhe, jossa vanhemmat asuvat eri talouksissa vaikka heillä on lasten yhteishuoltajuus. On myös monenlaisia avioeron jälkeen uudessa kokoonpanossa eläviä uusperheitä. Perheen merkitys ei ole kuitenkaan vähentynyt, vaikka sen luonne on vuosien saatossa muuttunut. Isän, äidin ja lasten muodostama ydinperhe on sekä ihanteena että käytäntönä kärsinyt ja tilalle on tullut uusia perhemuotoja. (Kaari Utrio 1998, 493.) Väestöliiton Internet-sivuilla arvioidaan, että joka kolmas perhe Suomessa poikkeaa biologisen isän ja äidin ydinperheestä. Palvelut ja lait rakentuvat kuitenkin pitkälti ajatukselle ydinperheestä. (Väestöliiton [www-sivut](#).) Suomessa perheet ovat jo pitkään olleet monimuotoisia. Perheiden moninaisuuteen kuuluvat muun muassa adoptioperheet, kahden kulttuurin perheet, lapsen kuoleman kohdanneet perheet, tahatonta lapsettomuutta kokeneet perheet, sijaisperheet, sateenkaari-perheet, monikkoperheet, leskiperheet, uusperheet, sekä yhden vanhemman perheet. (Monimuotoisten perheiden [www-sivut](#).) Tilastokeskuksen tietojen mukaan, Suomessa vuoden 2018 lopussa oli 1 468 681 perhettä. Lapsiperheitä, eli perheitä, joihin kuuluu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi, oli yhteensä 562 000. (Tilastokeskuksen [www-sivut](#).)

Uudenaikainen yksilöllisyys mielletään helposti itsekkyydeksi, joka rappeuttaa perinteisiä perhearvoja. Tulevaisuudessa voimakkaasta yksilöllisyydestä kehkeytyy kuitenkin selviytymisen ja menestyksen ehto, silloin yksilöllisyyteen kasvu jo perheessä on lapsille pelkästään hyödyksi. Vaikka perhe on nykyään yksilöiden välinen, jopa kiireinenkin kohtauspaikka, sillä on tämän ajan elämäntapaa palvelevia ominaisuuksia. Puolisoilla saattaa olla omat rahat, mutta perheellä on edelleen yhteinen talous. Vaikka päivähoito ja koulu vievät suuren osan lasten ajasta, perhe edelleenkin huolehtii, kasvattaa ja sopeuttaa. Nykyaikainen perhe on erilaisina vaihtoehtoina olemassa, vaikka se ei ole samanlainen kuin vanhempien lapsuudenkodin perhe. Työuralla tai koulutuksessa ponnistelevan perheenjäsenen tukeminen kuuluu nykyperheen tehtäviin samoin kuin perheenjäsenten ehjän ja terveen minuuden vaaliminen. Siten nykyaikaisella perheellä on tärkeitä tehtäviä. Niin kauan kuin niitä riittää, perheen kaatoamisesta tarvitsee tuskin olla huolissaan. (Kaari Utrio 1998, 493.)

Ydinperhettä, jonka muodostavat isä, äiti ja lapset, ajatellaan usein ajattomana perhemallina. Ydinperhemallin historia on kuitenkin todellisuudessa varsin lyhyt ja erilaiset tavat muodostaa perhe ovat vaihdelleet suuresti historian saatossa. Perhemallien historiaa tutkiva Tiina Miettinen Tampereen yliopistosta kertoo väitöskirjassaan, ettei mitään yhtä tiettyä ydinperhemallia ole koskaan ollut ja erilaisia perheitä on ollut aina. (Tiina Miettinen 2012.)

Kaari Utrion mukaan ydinperhemalli tuli korostetusti muotiin 1800-luvun lopussa, mutta myös silloin muut perhemuodot kukoistivat ihannoidun mallin rinnalla. Esimerkiksi yksinhuoltajia on aina ollut, vaikka 1800-luvun lopulla ja 1900-luvulla on aviottomuuteen suhtauduttu hyvinkin kielteisesti. (Kaari Utrio 1998, 493.)

Uusperheellisyys on kuulunut jo useita satoja vuosia normaaliin perhearkeen, kun elinajanodotukset vaikuttivat perhemallin rakenteeseen. Esimerkiksi jo maatalousyhteiskunnassa joko isän tai äidin varhainen kuolema johti lähes poikkeuksetta jäljelle jääneen uuteen avioliittoon.

Porvarillinen ihannekuva työssäkävystä miehestä ja kotirouvasta, joka syntyi teollistumisen jälkeen, alkoi hiljalleen murentua 1960-luvulla. Uskonnon vähentynyt vaikutus, naisten lisääntynyt työssäkäynti, kaupungistuminen sekä avioerot muuttivat

tätä sodan jälkeistä perhemallia. Yhteiskunnassa alettiin sallivammin suhtautua keskiluokkaisesta perhe-elämästä poikkeavia perhemalleja kohtaan. Tiina Miettinen kertoo väitöskirjassaan, että tämä murros on palauttanut perhe-sanalle sen vanhan merkityksen, jolla tarkoitetaan nykyään erilaisia yhdessä asuvien aikuisten ja lasten muodostamia kotitalouksia.

Miksi sitten silti haikailemme ydinperhemallin perään, jos kerran yhteiskuntamme on sellainen, että ydinperhemalli ei enää siihen sovi? Miettinen kertoo, että ydinperhe käsitetään edelleen ”vanhan hyvän ajan” perhemalliksi ja kuvitellaan, että ennen elettiin yhteisöllistä ydinperhe-elämää maaseudulla ja kaikki oli paremmin kuin nykyään. Tämä ei kuitenkaan kestä lähempää tarkastelua. Helposti unohtuu, että idyllinen perhe-elämä oli vain varakkaiden etuoikeus, eikä sekään taannut onnellisuutta. Avioliitot solmittiin järjestettyinä tai ainakin säätysidonnaisesti. (Tiina Miettinen 2012.)

3.2 Uusperheen määritelmä

Väestöliiton mukaan uusperhe on perhemuoto, jossa parisuhteen molemmilla tai vain toisella osapuolella on entisestä suhteestaan lapsia. Uusperhe voi syntyä eron tai leskeyden seurauksena. (Väestöliiton [www-sivut](http://www.vaeliiton.fi).) Väitöskirjassaan ”Mikä on lapsen perhe? – Tulkintoja lasten uusperhesuhteista” Aino Ritala-Koskinen tarkastelee uusperheiden määrää Suomessa. Tilastollisesti uusperhe määritellään avo- tai aviopuolisoiden muodostamaksi perheeksi, joiden asunnossa asuu jommankumman alle 18-vuotiaita lapsia ja heillä voi olla myös yhteisiä lapsia. Pariskunnan aikaisemmista liitoista perheessä vierailevat lapset eivät siis tilastoidu perheeseen, vaikka varmasti vaikuttavat perheen arkeen.

Vuoden 2018 loppuun mennessä uusperheitä oli tilastokeskuksen (2018) mukaan 50 717. Uusperheessä on vähintään yksi alle 18-vuotias vain toisen vanhemman lapsi ja näitä lapsia oli 106 625. Uusperheiden osuus kaikista Suomen lapsiperheistä vuonna 2018 oli 9%. Uusperheiden määrä on laskenut noin 600 perheellä verrattuna viime vuoteen, mutta vuodesta 1990 vuoteen 2008 uusperheiden määrä on lisääntynyt jatkuvasti vuosi vuodelta. Vuoden 2008 jälkeen uusperheiden määrä on hieman laske-

nut vuosi vuodelta, aina vuoteen 2018 saakka. Hieman yli puolet uusperheen vanhemmista olivat avoliitossa ja hieman alle puolet avioliitossa. (Tilastokeskus 2018 [viitattu 29.11.2019].)

Supli ry arvioi kuitenkin uusperheiden todelliseksi osuudeksi noin 15% lapsiperheitä, koska tilastoissa lapset voivat olla kirjoilla vain yhdessä osoitteessa ja viikonloppukoteja ei tilastoida. Uusperhe muuttuu tilastoissa ydinperheeksi myös siinä vaiheessa kun toisen vanhemman lapset ovat täysi-ikäisiä, vaikka he eivät muuttaisi pois kotoa.

3.3 Uusperheen kehitysvaiheet

Lapsiperheitä, joka kymmenes on uusperhe ja luku on ollut kasvussa avioerojen yleistymisen myötä. Yhä useammassa uusperheessä keskustellaan siitä, miten asiat meillä tehdään ja ketä pitää totella. Miten sujuu yhteiselo sinun lastesi ja minun lasteni välillä ja miksi entinen puoliso puuttuu myös meidän perheen asioihin. Nämä kysymykset koskettavat suurta osaa suomalaisista uusperheistä ja myös heidän omaisistaan sekä kasvatusalan ammattilaisia. (Kaisa Raittala ja Päivi Sutinen, 2008.)

Uusperhe-elämän alkaessa käynnissä on samanaikaisesti neljä eri vaihetta; parisuhteen- ja meidän perheen kehitysvaiheet, mahdollinen eroprosessi ja historia, sekä oman identiteetin uudelleen muotoutuminen. (Supli ry:n toimintakertomus 2019.) Erilaisten uusperheen kehityskaarta hahmottelevien tutkimusten mukaan perheidentiteetin vakiintumiseen voi mennä 4-15 vuotta. Esittely kehitysvaiheista perustuu Papernow'n vuonna 1984 kehittämään perhesykliin. Uusperheen kehitysvaiheet jakautuvat kolmeen eri vaiheeseen; alkusykliin, keskivaiheeseen ja myöhäisvaiheeseen. (Papernow 1984, 356-362.)

Uusperheen lukuisat sidokset aiheuttavat jatkuvan paineen ja muutosten mahdollisuuden. Tärkeimmät kehityslinjat saattavat toistua useamman kerran uusperheen joutuessa yllättävään tilanteeseen ja hakiessa taas muotoaan. Päämäärän, hyvän yhteisen elämän, saavuttaminen vaatii niin aikaa kuin myös kärsivällisyyttä kestää matkan vaivat. (Kaisa Raittala ja Päivi Sutinen, 2008.)

3.3.1 Alkusykli

Alkusykli kestää noin 2-3 vuotta. Tämä sykli alkaa mielikuvavaiheesta, jossa perheen aikuiset odottavat niin itseltään kuin lapsiltakin välitöntä sopeutumista uusperheeseen. Toisen puolison lapset otetaan avosylin vastaan ja aikuiset uskovat vilpittömästi kaikkien tulevan onnelliseksi, sopeutuvan ja rakastavan toisiaan. Eletään täysin haaveiden varassa. Lapset yrittävät olla välittämättä isä- tai äitipuolesta ja toivovat, että tämä katoaisi ja omat vanhemmat palaisivat takaisin yhteen.

Alkusyklin toisessa vaiheessa aletaan tunnistamaan haavekuvia ja yritetään yhdenmukaistaa perhettä luomalla joukkuehenkeä. Vaihetta värittää epämääräinen tunne, että kaikki ei ole hyvin. Lapsipuolet torjuvat toistuvasti äiti- tai isäpuolen, joka taas nostaa esiin vaikeita tunteita. Puoliso saattaa tulkita nämä tunteet niin, että äiti- tai isäpuoli ei haluakaan liittyä perheeseen. Negatiivisuus kasvaa perheessä, ja perhe voikin jakaantua biologisten linjojen mukaan.

Alkusyklin kolmannessa vaiheessa aletaan tunnistamaan tosiasioita. Isä- tai äitipuoli alkaa havaita, että muutoksia tarvitaan ja molemmat vanhemmat ovat ristitulessa lasten ja uuden puolison tarpeiden välissä. Tällaisessa tilanteessa lapset saattavat myös käyttää hyväkseen parin keskenäisiä erimielisyyksiä. Tässä vaiheessa perheen on hyvä etsiä ulkopuolista tukea ja tietoa. Puolisoiden olisi tärkeää puhua avoimesti tunteistaan, koska tämän vaiheen vaarana on uusparin vieraantuminen toisistaan.

3.3.2 Keskivaihe

Keskivaihe uusperheessä kestää alkusyklin jälkeen noin 1-3 vuotta. Keskivaiheen alussa eletään jo täysillä sitä mihin alkusyklin viimeisessä vaiheessa jäätiin, mutta vaikeita tunteita ja ristiriitoja aletaan selvittämään. Tunteita näytetään avoimesti ja niistä puhutaan, mikä voi usein johtaa riitelyyn. Isä- ja äitipuoli ovat selvillä muutoksen välttämättömyydestä, kun taas biologiset vanhemmat voivat pelätä, että muutos johtaa eroon. Lapseton uusvanhempi saattaa kokea jäävänsä ulkopuoliseksi, jos muodostuu jyrkkiä eroja biologisten ryhmien välillä. Selkeät rajat uusperheessä on tehtävä viimeistään tässä vaiheessa, ellei niitä ole jo alkuvaiheessa tehty. Toimivaa uusperhettä ei ole ilman toimivaa kahden aikuisen parisuhdetta.

Keskivaiheen alun jälkeen voidaan puhua toimintavaiheesta. Pari alkaa etsiä ratkaisuja yhdessä ja perheen rakenne muuttuu. Lapset saattavat vastustaa edelleen uudistuksia, mutta vanhemmat alkavat silti työstämään ratkaisuja. Tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, että nyt luodaan uusperheen omia uusia asioita, eikä mennä aina sen mukaan, mihin toinen puolisoista on tottunut aiemmin. Keskustelut alkavat kuitenkin sujua paremmin, koska perheellä on jo yhteistä historiaa takana.

3.3.3 Myöhäisvaihe

Myöhäisvaiheen alkupuolella perhe alkaa vahvistua. Pari työskentelee hyvin yhdessä ja suhteet isä- tai äitipuolen ja lasten välillä paranevat. Perhe kykenee käsittelemään vaikeuksia ja uusvanhemmalla on tarkka rooli lapsiin nähden.

Myöhäisvaiheen loppupuolella eli viimeisessä vaiheessa uusperheen identiteetti on vakiintunut ja varmistunut. Läheisyys perheenjäsenten välillä kasvaa ja suhteet muuttuvat avoimemmiksi. Perhe on löytänyt itsestään kärsivällisyyttä ja sitkeyttä päästä näin pitkälle ja on saavuttanut päämääränsä. Vaikeuksien esiintyessä perhe saattaa kuitenkin taantua aikaisempiin vaiheisiin, mutta etenee niissä huomattavasti nopeammin kuin ennen. (Kaisa Raittala ja Päivi Sutinen 2008, 9.)

3.4 Lapset uusperheessä

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2018 uusperheissä asuu alle 18-vuotiaita lapsia 106 625, joka on 10,3% kaikista lapsista. (Tilastokeskuksen [www-sivut](http://www.tilastokeskus.fi).)

Lasten asema uusperheissä on luonnollisesti erilainen kuin perheen aikuisten. Kun aikuiset solmivat uuden parisuhteen vapaaehtoisesti, mukana tulleiden lasten näkökulmasta katsottuna tilanne voi olla hyvinkin ristiriitainen. Lasten näkökulma ja tarpeet tulisi ottaa huomioon uusperheen perheytyemisessä ja lapsi tarvitsee usein tukea sopeutuakseen uuteen tilanteeseen perheen muutoksessa. (Hayman 1999, 163-164.)

Uusperheen muodostuessa arjen sujuminen vaatii erityistä huomiota. Usein lapsiluku kasvaa ja jokaisen perheenjäsenen roolit ja tehtävät on määriteltävä uudelleen. Toi-

mivan uusperheen edellytyksenä on yhteisistä asioista puhuminen ja säännöistä sopiminen. Lasten sopeutumista uusperheeseen edesauttaa, että heidät otetaan mukaan perheen yhteisistä asioista keskusteltaessa. Uusperheessä kaikkien osapuolten välinen rakkaus, kunnioitus ja arvostus eivät ole itsestäänselvyksiä ja ne tuleekin ansaita ajan kanssa. (Riikkonen 2007, 20.)

Lapset luonnollisesti reagoivat elämänmuutokseen ja samalla ympäristö on herkistynyt vahvistamaan myyttiä, jonka mukaan ydinperheen särkyminen ja etenkin uuden perheen jäsenyys tietävät lapsille ongelmia. Myös tieteellinen tutkimus perustuu usein samaan ennakko-oletukseen. Isä- tai äitipuolen kanssa asumista pidetään jo lähtökohtaisesti vahingollisena lapselle ja uusperheen lasten riskiä joutua vaikeuksiin korostetaan. Ero uusperheen ja ydinperheen lasten välillä on kuitenkin pieni. Useimmat uusperheiden lapset pärjäävät koulussa normaalisti, eikä heillä ole tunne-elämässään tai käytöksessään tavallista suurempia ongelmia. Myöskään perheissä, joissa uuden aikuisen kielteiset vaikutukset tulevat esiin, vanhemman uudelleen avioitumista ei ole voitu yhdistää varhaisen aikuisuuden tai keski-ikänsä vaikeuksiin. (Kaisa Raittila ja Päivi Sutinen 2008, 9.)

4 ASIAKASLÄHTÖISYYS JA PALVELUMUOTOILU

4.1 Asiakaslähtöisyys sosiaalialalla

Asiakaslähtöisyydestä puhutaan lähes itsestäänselvytenä alalla kuin alalla. Yksityisellä sektorilla asiakaslähtöisyys tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että asiakas on toiminnan keskiössä. Tuotetaan sitä, mitä asiakas tarvitsee, tavalla, josta asiakas on valmis maksamaan sen edellyttämän hinnan ja tarvittavan voiton. Näin toimiakseen yrityksen on tunnistettava asiakkaidensa tarpeet (Grönroos 1991, 34). Stenvallin ja Virtasen (2012, 142–143) mukaan sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa asiakkuutta määrittää hyvinvointivajeesta kärsivän ihmisen kohtaaminen. Hyvinvointivajeet ja -ongelmat syntyvät yhteiskunnan kehittyessä. Esimerkki 2000-luvulla syntyneestä yhteiskunnallisesta hyvinvointiongelmasta on yksinäisyys. Asiakkuudessa on kyse terveydellisistä tai sosiaalisista ongelmista kärsivän ihmisen kohtaamisesta.

Asiakkuuden perustana on sosiaali- ja terveysalalla oikeudellinen sääntely. Sääntelyn kautta määritellään esimerkiksi asiakkaan asema ja oikeudet. Laissa määritellyt oikeudet takaavat toteutuessaan asiakkaan juridisen aseman kohtuullisen hyvin. Lakien avulla pyritään varmistamaan asiakkaiden hyvä kohtelu. Asiakkaalla on oikeus asianmukaiseen ja laadultaan hyvään palveluun. Asiakkaan ihmisarvoa, vakaumusta ja yksityisyyttä on kunnioitettava. Avoimuus on tärkeää, hoitoa ja toimenpiteitä suunniteltaessa. Sosiaali- ja terveystieteelliset linjaukset siirtävät vastuuta ja velvollisuutta hyvinvoinnin ylläpidosta asiakkaalle itselleen. Asiakkaan asema turvataan hoitoa koskevan valitus- ja kantelumahdollisuuden lisäksi potilasvakuutuksella ja lääkevahinkovakuutuksella. (Stenvall & Virtanen 2012, 144–146; Virtanen ym. 2011, 16.)

Sosiaalihuollon asiakaslain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä. Laissa ei kuitenkaan täsmennetä mitä asiakaslähtöisyydellä sosiaalihuollon asiakaslaisissa tai muissa säädöksessä ymmärretään. Asiakaslähtöisyyttä voidaan kuvata ihmisoikeus-, perusoikeus- ja vapausoikeusnäkökulmasta. Näissä näkökulmissa on tärkeää, että asiakkaan arvokkuuden tunne säilyy ja asiakkaan yksilölliset tarpeet ja omat toivomukset otetaan huomioon, kun tehdään häntä koskevia päätöksiä. Myös asiakkaan tunnevaltaiselle ja tiedolliselle omaehtoisuudelle täytyy antaa painoa, samoin kuin hänen henkilökohtaiselle vakaumukselleen. Asiakaslähtöisyyttä on myös sekin, että pyydettyä asiakkaan suostumusta määrättyihin toimenpiteisiin hänelle kerrotaan tarkoin, mihin hänen suostumuksensa todella antaa luvan. (Väestöliiton www-sivut.)

Myös sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämissuunnitelmassa Kasteessa eräs keskeisistä periaatteista on asiakaslähtöisyys. Ihmisten kuuleminen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen itseään koskevissa päätöksissä, palveluissa ja niiden kehittämisessä on osallisuutta parhaimmillaan. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2011, 19, 126.)

Asiakaslähtöisessä ajattelutavassa on ensisijalla asiakkaan ja hänen perheensä tukeminen ja palveluiden tarve. Tavoitteena on asiakkaan kanssa yhdessä tekeminen ja tätä kautta vahvistaa asiakkaan omia voimavaroja. Asiakaslähtöinen palvelu lisää myös asiakkaan ja palveluntuottajan välistä avoimuutta ja luottamusta. Kun asiakas

otetaan kumppaniksi se voi vahvistaa tämän elämän hallintaa ja voimaantumista. (Keronen 2013.)

4.2 Asiakslähtöisen toiminnan kehittäminen

Asiakslähtöisen toiminnan kehittämisessä, varsinkin kunnissa, on asenteilla iso merkitys. Jos sosiaalihuoltoa pidetään vain lainsäädäntöön liittyvänä velvollisuutena, asiakslähtöisyys tuskin kovin hyvin toteutuu. Kun sosiaalihuoltoa halutaan kehittää, asiakslähtöisyyskin luultavasti ymmärretään paremmin siihen kuuluvana osana. Johtamisella on myös paljon merkitystä siinä, kuinka paljon asiakkaita otetaan mukaan suunnittelutyöhön. Johtajan oma suhtautumistapa asiakkaisiin toimii mallina alaisille ja koko organisaatiolle. Johtaja voi edistää omaa sitoutumistaan asiakslähtöisen toiminnan kehittämiseen osallistumalla tapahtumiin, joissa asiakkaat ovat mukana aktiivisessa roolissa. (Keronen 2013.)

4.3 Palvelumuotoilun hyödyntäminen sosiaalialalla

Palvelumuotoilu on menetelmä, jossa palveluita kehitetään asiakslähtöisesti yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa. Palvelumuotoilu on asiakslähtöistä ja sen keskeisin tavoite on saada palvelu vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Tavoitteena on myös saada palvelu vastaamaan palvelun tarjoajan liiketoiminnallisia tavoitteita. Palvelumuotoilu tarjoaa menetelmän, jossa kehittäminen tapahtuu aina yhdessä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Erilaisten työmenetelmien avulla luodaan asiakkaille vaivattomia palvelupolkuja, jotka ovat myös työntekijöille mielekkäitä ja sitä kautta työhyvinvointia tukevia. (Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistyön julkaisut.)

Asiakkaan palvelun käyttökokemuksen ymmärtäminen on siis kaiken kehittämistyön lähtökohtana. Yritys ei suunnittele jotain palvelua asiakkaalle, vaan pikemminkin suunnittelee palvelua yhteistyössä asiakkaan kanssa. Rakenteellisesti palvelumuotoilun avulla pyritään suunnittelemaan asiakkaan palvelukokemus, jonka keskeisinä elementteinä ovat palvelupolku, palvelun kontaktipisteet sekä palvelutuokiot. Palvelupolku kuvaa koko asiakkaan läpikulkemaa reittiä palvelua kuluttaessaan. Palvelun kontaktipisteet ovat niitä kohtia, joiden kautta palvelu koetaan, aistitaan ja nähdään.

Palvelutuokiot ovat palveluprosessin sisällä olevia itsenäisiä osapalveluita ja ne koostuvat monista palvelun kontaktipisteistä. Kaiken suunnittelun lähtökohtana on siis asiakkaan palvelukokemus. (Eventon [www-sivut](#).)

Palvelumuotoilussa syntyvä ymmärrys on panostus, joka lopulta luo parempia palveluja asiakkaille ja säästää myös rahaa. Asiakasymmärrys tukee vahvasti sosiaali- ja terveysalan eettistä palveluntuotantoa. Asiakaslähtöiset palvelut, sujuva työ ja taloudellinen hyöty on mahdollista saavuttaa toimivan työprosessin ja huippuunsa hiotun asiakaspalvelun avulla. (Tarja Ahonen 2017.)

4.4 Palvelumuotoilun menetelmät

Palvelumuotoilun menetelmiä voidaan ajatella olevan jopa satoja. Robert Curedale (2013) on koonnut yhteen kirjaan jopa 250 eri palvelumuotoilun menetelmää. Koska ei ole olemassa tarkkaa määritelmää sille, mikä edes on palvelumuotoilun menetelmä, on menetelmäpankki rajaton. Hyvä palvelumuotoilun menetelmä on sellainen, joka synnyttää empatiaa palvelun käyttäjiä kohtaan ja auttaa näkemään palvelutuokiot hänen näkökulmastaan. Sen tunnistaa myös siitä, että se antaa syvällistä ymmärrystä käyttäjien arjesta ja palvelun käyttöön liittyvistä haasteista. (Palvelumuotoilu Palon [www-sivut](#).)

Palvelumuotoilun avulla kokemuksia ideoidaan ja kehitetään käyttäjien tarpeiden mukaan käyttäjäystävällisemmiksi. Sen avulla voidaan luoda asiakkaalle mieleenpainuva palvelukokemus, johon asiakas sitoutuu ja suosittelee myös muille. (LAMKpubin [www-sivut](#).) Tämä oli myös tämän opinnäytetyön palvelutarvekyselyn tavoitteena. Palvelumuotoilu menetelmänä käytettiin verkkokyselylomaketta, jonka vastauksia analysoimalla saadaan Suplin palveluita kehitettyä entistä parempaan suuntaan ja vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyönäni suunnittelin ja toteutin palvelutarvekyselyn Suomen uusperheille, yhteistyössä Supli ry:n kanssa. Laadin kyselyn Webropol-järjestelmän avulla ja sain tukea ja opastusta kyselyn laatimiseen Supli ry:n työntekijöiltä. Palvelutarvekyselyn tarkoituksena oli saada tietoa ja dataa siitä, minkälaisissa asioissa uusperheet tarvitsevat enemmän tukea ja apua. Kysely tuli tarpeeseen, koska vastaavanlaista kyselyä Suomen uusperheille ei ole Supli ry:n toimesta pitkään aikaan tehty.

Kysely uusperheiden vanhemmille toteutettiin marraskuussa 2019. Otokokoa ei määritelty erikseen, vaan kyselyyn pyrittiin saamaan mahdollisimman monta vastausta kahden ja puolen viikon aikana. Palvelutarvekysely toteutettiin verkkokyselynä ja kysely julkaistiin mm. Supli ry:n Facebook-sivuilla. Vastauksista saadun aineiston avulla pyrittiin ymmärtämään uusperheiden kohtaamia haasteita perheen arjessa ja minkälaisia palveluita uusperheet kaipaavat enemmän.

Teoreettinen viitekehys opinnäytetyölleni oli uusperheiden erityisen tuen tarpeen määrittely palvelumuotoilua hyödyntämällä. Palvelumuotoilua käytin mahdollisimman asiakaslähtöisen näkökulman tuomiseksi tuloksissa esille.

Opinnäytetyöni työelämäyhteys oli jo aikaisemminkin mainittu Suomen Uusperheiden Liitto (Supli ry), jolta sain myös aiheen ja tarpeen opinnäytetyölleni. Palvelutarvekyselyllä pyrittiin saamaan tietoa ja dataa Suomen uusperheiden tarpeista. Supli ry aikoo tulevaisuudessa käyttää palvelutarvekyselystä saamaani dataa ja raportointiani hyödyksi kehittäessään palveluita asiakaslähtöisempään suuntaan.

5.2 Aineistonhankintamenetelmät

5.2.1 Kysely

Kysely on aineistonhankintamenetelmä, jossa tietyin kriteerein valitulta ihmisjoukolta kysytään vastauksia samoihin kysymyksiin. (Jyväskylän yliopiston www-sivut.) Kysely on yleinen tutkimusmenetelmä ja sen avulla saadaan helposti kerättyä laajasti tietoa tutkittavasta aiheesta. Menetelmänä kysely on tehokas ja helppo, mutta huono puoli on se, että sillä kerätty tieto on usein pinnallista. Lisäksi vastaajat voivat kyselyä täyttäessään häiriintyä jostain, kyllästyä kyselyyn vastaamiseen tai ymmärtää kysymykset eri tavalla, kuin kyselyn laatija. Tällöin kyselytutkimuksen tulokset eivät välttämättä pidä paikkaansa. Kysely on sovellettavissa monenlaisten asioiden ja aiheiden tutkimukseen. Kuitenkin on tärkeää, että kyselyä tehdessä on otettu tarvittavasti selvää aiheesta ennakkoon, jotta kysymykset selvittävät oikeaa ongelmaa. On siis hankittava tarpeeksi tietoa aiheesta kyselylomaketta suunniteltaessa, jotta tutkimus olisi sekä luotettava, että kattava.

Kysymysten tulee olla helposti ymmärrettäviä ja ne tulee asetella niin, etteivät ne johdattele vastaajaa. Kysely olisi hyvä myös testata, esimerkiksi ystävillä tai kollegoilla ennen sen julkaisua, jotta voidaan vakuuttua siitä, että vastaaja ja kysymysten asettaja ymmärtävät kysymyksen samalla tavoin. (Sanoma Pro, 2015.)

5.2.2 Verkkokysely

Verkkokysely tarkoittaa kyselyä, tiedustelua tai haastattelua, jossa vastaaja käyttää apunaan Internetiä. Verkkokyselyt ovat kovaa vauhtia yleistyneet ja ovat korvaamassa postikyselylomakkeet. (Laaksonen 2013, 541.) Internetin ja sosiaalisen median suosio ovat mahdollistaneet verkkokyselyiden hyötykäytön. Verkkokyselyn avulla voidaan kerätä tietoa asiakkaista helposti, nopeasti ja edullisesti, verrattuna perinteisiin postikyselyihin. Erilaiset organisaatiot, kuten yritykset ja järjestöt hyödyntävät verkkokyselyitä asiakaspalautteen keruussa.

Verkkokyselyn ja postikyselyn suurimpana erona on niiden ulkomuoto. Verkkokyselyissä noudatetaan usein samanlaista kaavaa kuin postikyselyssä, mutta sähköisissä kyselyissä visuaalisten ominaisuuksien käyttö on huomattavasti parempaa paperisiin kyselyihin verrattuna. Visuaalisilla ominaisuuksilla voidaan piilottaa tai näyttää tietoa kyselyn eri vaiheissa. Väreillä, elementeillä ja interaktiivisilla ominaisuuksilla voidaan muuttaa kyselyn ulkoasua mielenkiintoisemmaksi ja houkuttelevammaksi. Sähköiseen lomakkeeseen voidaan myös lisätä erilaista mediaa kuten kuvia, ääntä tai videokuvaa tukemaan kysymyksiä tai vastausvaihtoehtoja. (Selkälä, Karjalainen & Ronkainen 2008, 42.)

Verkkokyselyn etuna on nopeus, edullisuus ja vastausten prosessoinnin helppous. Inhimillisiltä virheiltä pystytään välttymään, kun saatua tietoa ei missään vaiheessa käsittele ihminen. Verkkokyselyn heikkoutena taas voidaan nähdä, että niissä ei voida noudattaa perinteisen todennäköisyysotannon periaatteita, poimimalla satunnaisotos ennalta määritetystä perusjoukosta. Verkkotutkimukseen valikoituvat aina ne, joilla on mahdollisuus saada kutsu sähköisesti ja osallistua tutkimukseen verkossa. (Miettinen & Vehkalahti 2013, 84.) Nykyään on kuitenkin lähes kaikilla mahdollisuus osallistua verkkotutkimukseen, Internetin käytön koko ajan yleistyessä.

Kun kyselytutkimus toteutetaan verkossa, vastaajia pyritään tavoittamaan muun muassa sähköpostitse, sekä mainostamalla kyselyä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Kun kyselyä mainostetaan julkisesti verkossa, ei kyselyn laatija voi vaikuttaa siihen, kuinka vastaajat valikoituvat. Verkkokyselyn otannon suurimmaksi ongelmaksi kehittyikin näin ollen vastaajien valikoituminen, kun kysely suoritetaan ainoastaan verkossa. Tutkimuksessa, joka kohdistuu tiettyyn ryhmään, joilla on tietoa tai taustaa liittyen tutkimusaiheeseen, puhutaankin otoksen sijaan näytteestä. (Ronkainen 2008, 72.)

Kun verkkokyselyä vertaa esimerkiksi haastatteluun kasvotusten, poistuu vastaustilanteesta haastattelijahenkilö vaikuttavana tekijänä. Positiivinen puoli tässä on, ettei haastattelutilanne muuta niitä vastauksia, jotka vastaaja antaisi muussa tilanteessa. Esimerkiksi negatiivisen palautteen antaminen kasvotusten on hankalampaa, kuin anonyymisti kirjallisesti.

Verkkokyselyssä voidaan rajata, kuinka monta kysymystä vastaaja kerralla näkee, toisin kuin paperillisessa postikyselyssä. Kysymysten näyttäminen samalla sivulla luo suuremman yhteyden kysymysten kesken, kuin niiden näyttäminen erikseen. Kun kysymyksiä eristetään toisistaan voidaan korostaa niiden tärkeyttä ja saada vastaaja pohtimaan kysymystä paremmin. (Selkälä ym. 2008, 45.)

Myös kyselylomakkeen pituus ja sen vaativuus usein vaikuttaa vastaamiseen. Kyselyyn voidaan jättää vastaamatta vain sen takia, että siihen kuluisi paljon aikaa. Vastaajan mielenkiinnolla ja tiedoilla tutkittavaan asiaan liittyen on huomattava yhteys vastaamisen todennäköisyyteen tai sen keskeyttämiseen. (Menetelmäopetuksen tietovarannon www-sivut.)

Tässä opinnäytetyössä käytin tilasto-ohjelmana Webropol-järjestelmää, jonka avulla sain luotua kyselyn ja tilastoitua vastauksia. Webropol on kattava työkalu online-kyselytutkimusten tekemiseen. Se tuo käytettäväksi paljon erilaisia kehittyneitä ja joustavia toimintoja, sekä useita tiedonkeruumenetelmiä. (Webropolin www-sivut.) Sain tunnukset käyttööni Supli ry:n kautta, joten järjestelmän käyttö oli minulle ilmaista. Webropol-järjestelmä sisältää kaikki yleiset kysymystyypit, sekä hyvät analysointityökalut vastauksille. Järjestelmä ei myöskään vaadi kalliita investointeja tai asennuksia, vaan se toimii verkon välityksellä. Tulokset ovat järjestelmässä käytettävissä reaaliajassa ja kaikki tiedot ovat helposti siirrettävissä Exceliin, PowerPointiin, Wordiin sekä moniin muihin tilasto-ohjelmiin. (Tarja Heikkilä, Webropol-kyselyt.)

5.3 Tutkimuksellinen opinnäytetyö

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä on Suomen uusperheiden vanhemmat. Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen ja se sisältää tilastollista päättelyä. *Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä* syntyy tulos ja sitä kautta uutta tietoa. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä opiskelija on itse keskeisin toimija ja muut henkilöt ovat mukana yleensä vain tiedonhankinnan, esimerkiksi haastattelujen tai kyselyn yhteydessä. (Salonen 2013, 6.) Opiskelija kerää aineistoa, analysoi sitä ja sen jälkeen tiivistää tärkeimmät tutkimustulokset. (Salonen 2013, 10.)

Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä etsitään vastauksia kysymyksiin, esimerkiksi tässä opinnäytetyössä tein verkkokyselylomakkeen vastauksien saamiseksi. Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Määrällisellä tarkoitetaan tutkimusta, jossa käytetään täsmällisiä ja laskekkaita menetelmiä. Määrällinen tutkimus on laadullisten tutkijoiden suosima käsite alueelle, joka on vanhastaan tunnettu nimellä tilastollinen tutkimus. Määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään numeerisia aineistoja, jolloin tilasto-ohjelma on keskeinen apuväline aineiston käsittelyssä. Tilastollisten menetelmien tarkoituksena on kuvata numeerisia aineistoja esimerkiksi erilaisten jakaumien ja tunnuslukujen avulla sekä testata asetettuja tilastollisia oletuksia eli hypoteeseja. Tilastotieteen avulla voidaan selittää ja ennustaa erilaisia ilmiöitä. Tilastollisten hypoteesien testauksessa arvioidaan, kuinka luotettavasti otoksessa havaitut tosiasiat, esimerkiksi ryhmien väliset erot, voidaan yleistää koko perusjoukkoon. (Lapin Ammattikorkeakoulun www-sivut 2019.)

Vaikka valitsemani tutkimusmenetelmä on määrällinen on siinä myös laadullisia eli kvalitatiivisia piirteitä. Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään tutkimuskohdetta, joka on myös yksi tämän tutkimuksen tavoitteista. Kun haluaa selvittää mitä tutkittavat ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat kannattaa metodiksi valita haastattelut, kyselylomakkeet tai asenneskaalat. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 180.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään usein kyselylomaketta, joka suunnataan tietyille kohderyhmälle. Tutkimus on luonteeltaan kuvaileva, jolloin se tuo esiin yksityiskohdaisia kuvauksia henkilöistä, tapahtumista tai tilanteista. Se tallentaa ilmiöstä keskeiset ja mielenkiintoiset piirteet. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 138–139.)

5.4 Opinnäytetyön prosessi

5.4.1 Aloitusvaihe

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi aloitusvaiheella, joka sisälsi toimeksiantajan määrittelyn ja tarpeen, sitä kautta syntyi idea opinnäytetyön aiheesta. Aloitusvaiheessa määriteltiin lisäksi kohderyhmä eli ne henkilöt, jotka olivat mukana tulosten saami-

seksi. (Salonen 2013, 17.) Kohderyhmä eli kyselyyn vastanneet uusperheelliset, saivat vastata kyselyyn anonyymisti.

Idea opinnäytetyöhöni varmistui syksyllä 2019, kun itsekkin uusperheessä kasvaneena, päätin ottaa yhteyttä Supli ry:hyn. Supli ry:stä sain aiheen kyselyn laatimiselle ja sain sieltä tarvittavan tilasto-ohjelman avuksi kyselyn toteuttamiseen.

5.4.2 Suunnitteluvaihe

Aloitusvaiheen jälkeen tutkimuksellisessa opinnäytetyössäni seurasi suunnitteluvaihe. Suunnitteluvaiheessa tehtiin kirjallinen opinnäytetyösuunnitelma, jossa ilmeni toimijat, tavoitteet, tiedonhankintamenetelmät sekä dokumentointia siinä määrin kuin oli mahdollista. (Salonen 2013, 17.) Teoreettiseksi viitekehikseksi valikoitui perheiden monimuotoisuus, Suomen uusperheet, asiakaslähtöisyys ja palvelumuotoilu sosiaalialalla.

Varsinainen opinnäytetyö käynnistyi yhteydenotolla syksyllä 2019 Supli ry:hyn. Aihetta kartoitettiin yhdessä Supli ry:n työntekijöiden kanssa ja tarpeelliseksi nousi palvelutarvekysely Suomen uusperheille. Aluksi kyselyä pohdittiin myös uusperheitä työssään kohtaaville ammattilaisille, mutta todettiin, että kysymyksiä ei saada järkevästi muodostettua niin, että ne sopisivat molemmille kohderyhmille.

Taustatietojen keskeisimmiksi kysymyksiksi muodostuivat vastaajan uusparisuhteen ikä, perheen koko ja lasten iät, jotta saataisiin kartoitettua, minkälaisia uusperheitä Suomesta löytyy. Varsinaisista tutkimuskysymyksistä keskeisimmiksi muodostuivat haasteet uusperheessä, palvelun ja tuen tarve, sekä vastaajan kiinnostuneisuus toimintaa kohtaan. Kävin näiden pohjalta kysymyksiä läpi yhdessä Supli ry:n työntekijöiden kanssa. Kysymyksiä pohtiessa tapasimme yhteensä viisi kertaa ja mielipiteitä kysyttiin monelta taholta, aina Supli ry:n toiminnanjohtajasta asti. Kyselyn loppuun muodostui vielä kaksi avointa kysymystä, joissa kysyttiin minkälaisesta palvelusta vastaajan uusperhe hyötyisi ja miten Supli ry voisi liittona toimia Suomen uusperheiden hyväksi.

Vielä ennen kyselyn julkaisua päätimme, että arvomme uusperheisiin liittyvän kirjakaketin osallistuneiden kesken. Tähän liittyen kyselyn loppuun tuli yhteystietolomake, jonka vastaaja saa täyttää, jos haluaa osallistua kirjakaketin arvontaan. Kirjakaketin arvontaan osallistui 275 vastaajasta 177. Kirjakaketin tarkoituksena oli toimia motivaattorina kyselyyn osallistumiselle.

5.4.3 Toteutusvaihe

Kysely julkaistiin Supli ry:n nettisivuilla 12. marraskuuta ja linkki kyselyyn julkaistiin myös Supli ry:n Facebook-sivuilla. Kysely oli avoinna noin 2,5 viikkoa marraskuun loppuun asti. Kyselyn saatetekstin näkee liitteestä 1. Vielä marraskuun lopulla kysely nostettiin Supli ry:n Facebook-sivuilla uudestaan esille, jotta mahdollisimman moni vastaisi kyselyyn.

Kyselyn sulkeuduttua alkoi kyselyn tulosten analysointi. Kerättyä dataa käsiteltiin kvantitatiivisin ja kvalitatiivisin menetelmin. Palvelutarvekysely sisälsi pääasiassa vain suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä, joten tulosten analysointi perustui pääasiassa mittaamiseen, jonka tuloksena syntyi lukuarvoja sisältävä havaintoaineisto. Tätä analysoitiin tilastollisin analyysimenetelmin, jonka avulla pyrittiin tiivistämään ja selittämään numeroaineistoa käyttäen tilastollisia tunnuslukuja.

Laadullista tutkimusmenetelmää käytettiin avointen kysymysten tulkitsemiseen. Avoimissa kysymyksissä vastaaja sai muotoilla vastauksensa vapaaseen tekstikenttään ilman ennalta määrättyjä vastausvaihtoehtoja. Laadullista menetelmää hyödyntämällä koottiin avoimista kysymyksistä saaduista vastauksista yhtenäinen selitys. Tämän avulla laadullinen tutkimus laajensi ja syvensi kvantitatiivisen analyysin numeerisia tuloksia.

6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

6.1 Palvelutarvekysely

Palvelutarvekyselyn kysymykset alkoivat kartoittamalla vastaajien taustatietoja. Taustatietoja kerätessä pyrittiin saamaan perustietoja vastaajasta, kuitenkin säilyttämällä vastaajan anonymiteettiä. Taustatiedoissa pyrittiin saamaan myös mahdollisimman tarkka kuva siitä, minkä kokoinen perhe on kyseessä, minkä ikäisiä lapsia perheessä on ja onko lapset omia, puolison vai yhteisiä. Myös vastaajan entisen liiton biologisten lasten juridinen huolto- ja tapaamissopimus pyrittiin kyselyssä saamaan selville.

Taustatietokysymysten jälkeen kysymykset liittyivät Supli ry:n palveluihin ja uusperheiden haasteisiin. Kysymyksillä pyrittiin selvittämään vastaajan tietoisuutta Supli ry:n tarjoamista palveluista ja minkälaisiin asioihin vastaaja tarvitsee enemmän tukea ja apua.

6.2 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Huomattava osa vastaajista oli naisia ja suurin osa vastaajista olivat 30-39 vuotiaita. Vastaajien syntymävuodet vaihtelivat vuodesta 1953, vuoteen 1997. Suurin osa vastaajista oli kuitenkin syntynyt 70- ja 80-luvulla. 70-luvulla syntyneitä oli 113 ja 80-luvulla syntyneitä oli 138 ja nämä yhteenlaskettuna se oli 91,27% vastanneista.

Asuinmaakuntaa kysyttäessä selvisi, että vastaajia oli ympäri Suomen ja asuinmaakunnat vaihtelivat laajasti. Suurin osa oli kuitenkin Uudeltamaalta 25,82% (n=71). Seuraavaksi eniten oli Varsinais-Suomesta 13,82% (n=38), Pirkanmaalta 11,27% (n=31) ja Etelä-Pohjanmaalta 9,09% (n=25). Suomen Uusperheiden Liitto ry:n jäseniä kyselyyn vastanneista oli 95 henkilöä, eli 34,55%.

Uusparisuhteen ikää kysyttäessä (seurustelun alusta alkaen), vastanneista suurin osa olivat olleet yhdessä 2-6 vuotta, joka oli 66,91% vastanneista (n=184). Yhdessä uusperheenä asuttuja vuosia kysyttäessä jakauma oli selvästi laajempi. Taulukosta 1 nä-

kyä jakauma vastaajien sukupuolesta, iästä, asuinmaakunnasta, uusparisuhteen iästä, yhdessä asutuista vuosista sekä olivatko vastaajat Supli ry:n jäseniä. Vastaajia näihin kysymyksiin oli yhteensä 275.

Taulukko 1. Tutkittavien (n=275) taustatiedot.

Sukupuoli [n (%)]	
nainen	245 (89,09%)
mies	28 (10,18%)
muu	2 (0,73%)
Ikä vuosina [n (%)]	
22-29	15 (5,45%)
30-39	138 (50,18%)
40-49	113 (41,09%)
50-66	9 (3,27%)
Asuinmaakunta [n (%)]	
Ahvenanmaa	1 (0,36%)
Etelä-Karjala	2 (0,73%)
Etelä-Pohjanmaa	25 (9,09%)
Etelä-Savo	7 (2,55%)
Kainuu	0 (0%)
Kanta-Häme	11 (4%)
Keski-Pohjanmaa	5 (1,82%)
Keski-Suomi	14 (5,09%)
Kymenlaakso	4 (1,46%)
Lappi	6 (2,18%)
Pirkanmaa	31 (11,27%)
Pohjanmaa	5 (1,82%)
Pohjois-Karjala	3 (1,09%)
Pohjois-Pohjanmaa	17 (6,18%)
Pohjois-Savo	11 (4%)
Päijät-Häme	12 (4,36%)
Satakunta	12 (4,36%)
Uusimaa	71 (25,82%)
Varsinais-Suomi	38 (13,82%)
Supli ry:n jäsen [n (%)]	
Kyllä	95 (34,55%)
Ei	180 (65,45%)

Uusparisuhteen ikä [n (%)]	
Alle vuosi – 2 vuotta	64 (23,27%)
3 vuotta – 5 vuotta	124 (45,09%)
6 vuotta – 8 vuotta	53 (19,27%)
9 vuotta – yli 10 vuotta	34 (12,36%)

Yhdessä asutut vuodet [n (%)]	
Ei asu yhdessä – 1 vuosi	78 (28,36%)
2 vuotta – 4 vuotta	109 (39,64%)
5 vuotta – 7 vuotta	55 (20%)
8 vuotta – yli 10 vuotta	33 (12%)

Seuraavien kyselyn taustatietokysymysten tavoitteena oli kartoittaa, minkä kokoisia uusperheitä vastaajilla on ja minkä ikäisiä lapsia perheeseen kuuluu. Kysymyksissä kysyttiin vastaajan-, puolison- ja heidän yhteisten lasten määrää, sekä tämän jälkeen lasten ikää. Lasten määrää kysyttäessä vastaajien kokonaismäärä oli 275. Lasten ikää kysyttäessä vastaajien kokonaismäärä hieman vaihteli, johtuen siitä, että vastaajan valitessa vaihtoehdon ”Ei lapsia” hyppäsi hän luonnollisesti ikä kysymyksen yli. Taulukosta 2 näkyy lasten määrien jakauma numeerisesti ja prosentuaalisesti, sekä vastaavasti taulukosta 3 näkyy lasten ikien jakauma numeerisesti.

Vastaajista 21,46% ei ollut omia biologisia- tai adoptoituja lapsia uusperhe-elämän alkaessa, kun taas vastaavasti 78,54% oli lapsia uusperhe-elämän alkaessa. Vastaajien puolisoista taas 84,36% oli lapsia ennen uusperhe-elämän alkua ja vastaavasti 15,64% ei ollut. Yhteisistä lapsista kysyttäessä, vastaajilla 60% ei ollut yhteisiä lapsia puolisonsa kanssa, kun taas 40% oli. Yhden yhteisen lapsen uusperheitä vastaajista oli 29,82%.

Taulukko 2. Vastaajan ja hänen puolisonsa lasten määrä

	Vastaaja [n (%)]	Puoliso [n (%)]	Yhteiset [n (%)]
Ei lapsia	59 (21,46%)	43 (15,64%)	165 (60%)
1 lapsi	64 (23,27%)	51 (18,54%)	82 (29,82%)
2 lasta	92 (33,45%)	116 (42,18%)	25 (9,09%)
3 lasta	45 (16,36%)	49 (17,82%)	2 (0,73%)
4 lasta	11 (4%)	10 (3,64%)	0 (0%)
5 lasta	4 (1,46%)	4 (1,45%)	0 (0%)
Yli 5 lasta	0 (0%)	2 (0,73%)	1 (0,36%)

Vastaajien uusperheet muodostuivat suurimmalla osalla 9-14-vuotiaista lapsista, jotka olivat joko vastaajan biologisia lapsia, hänen puolisonsa biologisia lapsia tai sekä että. Kun taas yhteisen lapsen/lasten iät suurimmalla osalla vastaajista oli luontevasti nuorempia. Kyselyn näistä tuloksista voi siis jo päätellä, että samanlaisia uusperheitä on Suomessa useampia ja varmasti myös mahdolliset ongelmat perheessä ja sitä kautta palveluiden tarpeet kohtaavat.

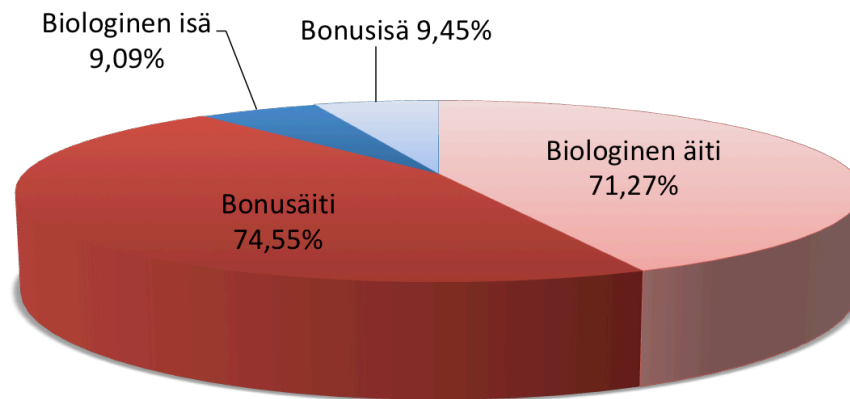
Taulukko 3. Vastaajan ja hänen puolisonsa lasten iät

	Vastaaja [n]	Puoliso [n]	Yhteiset [n]
0v. – 2 v.	2	1	71
3v. – 5 v.	38	31	36
6 v. – 8 v.	68	84	23
9 v. – 11 v.	97	125	7
12 v. – 14 v.	98	102	4
15 v. – 17 v.	77	78	0
18 v. – yli 24 v.	62	65	2

Taustatiedoissa kysyttiin vielä vastaajan roolia uusperheessä. Vastaajista 71,27% olivat biologisia äitejä ja 74,55% olivat bonusäitejä. Biologisia isiä vastaajista oli 9,09% ja bonusisiä 9,45%. Vastaajien kokonaismäärä kysymykseen oli 275 ja valittujen vastausten lukumäärä oli yhteensä 452, tämä johtuen siitä, että vastaaja voi olla samanaikaisesti esimerkiksi biologinen äiti ja bonusäiti. Kysymyksestä voi siis päätellä, että suurin osa vastaajista on sekä biologinen-, että bonusvanhempi, niin kuin

uusperheissä vanhemman rooli usein onkin. Prosenttiluvut kuviossa 1 on laskettuna vastaajien kokonaismäärän (n=275) mukaan.

Kuvio 1. Rooli uusperheessä

Kysymykset 15. ja 16. koskivat vastaajan ja hänen puolisonsa biologisten lasten juridisista huolto- ja tapaamissopimusta. Molemmat kysymykset olivat monivalintakysymyksiä, sisältäen valmiiden vaihtoehtojen lisäksi vaihtoehdot ”muu sovittu järjestely”, sekä ”lisätietoja/tarkennus yllä mainittuihin”. Vastaajan biologisista lapsista kysyttäessä suurin osa 25,82% oli vastannut lasten asuvan vastaajan luona koko ajan, sekä lasten olevan etävanhemman luona joka toinen viikonloppu 25,09%. Vuoroviikkoasuminen keräsi kolmanneksi eniten vastauksia 16,73%. Vastaajan puolison biologisten lasten tapaamissopimuksista kysyttäessä, puolisoitten lapsista suurin osa 30,91% asui heidän luonaan vuoroviikoin.

6.3 Suomen Uusperheiden Liitto ry:n palveluiden arviointi

Kysymyksessä 17 kysyttiin, minkälaisia Supli ry:n uusperheille suunnattuja palveluita vastaaja on käyttänyt. Vastaajien kokonaismäärä tähän kysymykseen oli 275 ja valittujen vastausten lukumäärä 367, koska vastaaja pystyi valitsemaan useamman kuin yhden vastausvaihtoehdon. Vaihtoehdot kysymykseen olivat: vertaisryhmät ja parikurssit, luennot ja verkkoluennot, uusperhelomat, verkkovertaistuki (chatit), neu-

vonta- ja tukipalvelut, uusperheneuvonta ja terapia, jokin muu, mikä?, sekä viimeisenä vaihtoehtona ”En ole käyttänyt Suplin uusperheille suunnattuja palveluita”. Jos vastaaja valitsi jommankumman kahdesta viimeisestä vaihtoehdosta, ei hän voinut valita muita vaihtoehtoja, vaikka kyseessä olikin monivalintakysymys.

Kysymykseen vastanneista suurin osa 46,55% vastasi, etteivät he ole käyttäneet Supli ry:n uusperheille suunnattuja palveluita. Palveluista eniten vastaajat olivat käyttäneet vertaisryhmiä tai parikursseja 28%. Jokin muu, mikä? – vaihtoehto keräsi 28 vastausta (10,18%) ja sieltä päällimmäiseksi nousi Supli ry:n sosiaalinen media ja Facebook. Taulukosta 4 näkyy vielä tarkemmin valittujen vastausvaihtoehtojen numeeriset ja prosenttuaaliset määrät.

Taulukko 4.

	n	Prosentti
Vertaisryhmät ja parikurssit	77	28%
Luennot ja verkkoluennot	45	16,36%
Uusperhelomat	39	14,18%
Verkkovertaistuki (chatit)	31	11,27%
Neuvonta- ja tukipalvelut	13	4,73%
Uusperheneuvonta ja terapia	6	2,18%
Jokin muu, mikä?	28	10,18%
En ole käyttänyt Suplin uusperheille suunnattuja palveluita	128	46,55%

Kysymyksessä 18 kysyttiin minkälaisessa Supli ry:n toiminnassa vastaaja on/on ollut mukana. Vastaajien määrä kysymykseen oli 275 ja valittujen vastausten lukumäärä 323, kysymyksen ollessa monivalintakysymys. Vastaajista 194 (70,55%) vastasivat, etteivät ole olleet missään Supli ry:n toiminnassa mukana. Vaikka kyseessä oli monivalintakysymys, vastaajan valitessa vaihtoehdon ”En missään” tai ”Muu, mikä?”, ei hän voinut valita muita vaihtoehtoja.

Taulukko 5.

	n	Prosentti
Tapahtumiin osallistuja	76	27,64%
Vertaisryhmänohjaaja	14	5,09%
Paikallisyhdistystoiminta	21	7,64%
Kokemusasiantuntija	8	2,91%
Liiton luottamustehtävissä	7	2,55%
Muu, mikä?	3	1,09%
En missään	194	70,55%

Vastaajan valitessa vaihtoehdon ”En missään” hän hyppäsi suoraan kysymykseen 21, koska seuraavat kaksi kysymystä kyselyssä liittyivät Supli ry:n palveluiden tyytyväisyyteen. Vastaaja ei voi niihin vastata, jos hän ei ole käyttänyt palveluita.

Kysymyksessä 19 vastaajan piti arvioida seuraavia Supli ry:n toimintoja: vertaisryhmät ja parikurssit, luennot ja verkkoluennot, uusperhelomat, miesten-/naistenviikonloput, verkkovertaistuki, Supli ry:n uutiskirje, Supli ry:n työntekijöiden tarjoama tuki, sekä uusperheille tarjottava puhelinneuvonta. Vaihtoehdot määräytyivät Supli ry:n tarjoamien palveluiden mukaan. Kysymysmuotona oli matriisi eli asteikko, jossa vastaaja valitsi vaihtoehdoista väliltä erittäin tyytyväinen – erittäin tyytymätön. Kuudentena vaihtoehtona oli vielä ”En osaa sanoa”, joka ei mielestäni kuulu asteikolla mihinkään edellä mainittujen vaihtoehtojen väliin ja jäi sen vuoksi vaihtoehtoista viimeiseksi. Vastaajien kokonaismäärä kysymykseen oli 81.

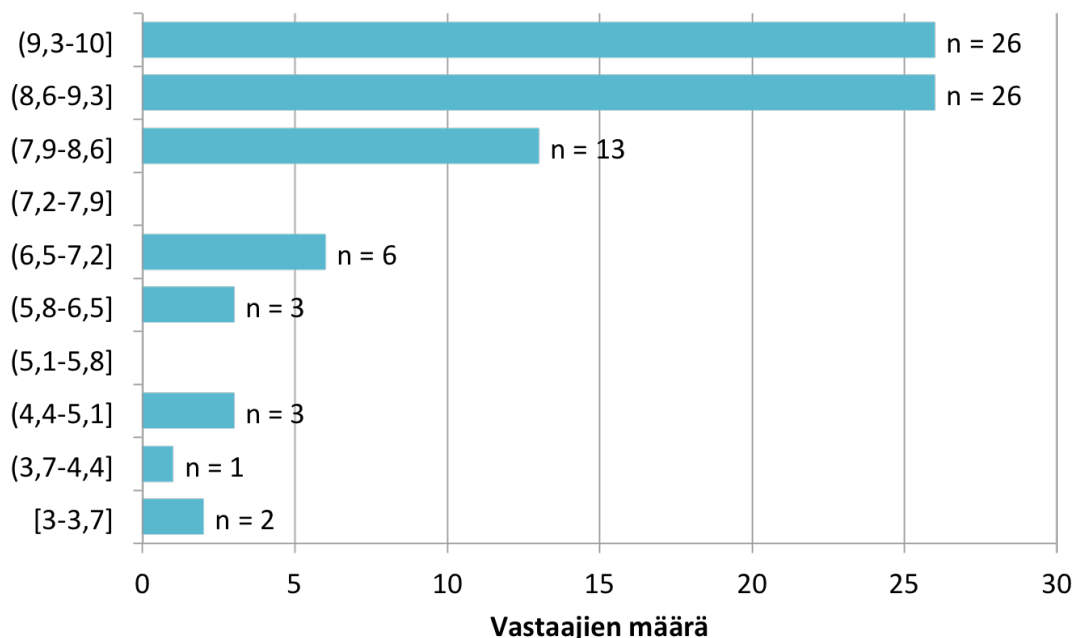
Taulukko 6.

	Erittäin tyytyväinen	Jokseenkin tyytyväinen	En tyytyväinen, enkä tyytymätön	Jokseenkin tyytymätön	Erittäin tyytymätön	En osaa sanoa
Vertaisryhmät ja parikurssit	62,96%	14,82%	1,23%	2,47%	0%	18,52%
Luennot ja verkkoluennot	34,57%	13,58%	2,47%	1,23%	0%	48,15%
Uusperhelomat	34,57%	1,24%	1,23%	1,23%	0%	61,73%
Miesten-/naistenviikonloput	11,11%	3,7%	1,24%	0%	0%	83,95%
Verkkovertaistuki (chatit)	2,47%	4,94%	3,7%	0%	0%	88,89%
Suplin uutiskirje	19,75%	38,27%	12,35%	2,47%	0%	27,16%
Suplin työntekijöiden tarjoama tuki	13,58%	13,58%	2,47%	6,17%	1,24%	62,96%
Uusperheille tarjottava puhelinneuvonta	2,47%	3,7%	1,24%	0%	2,47%	90,12%

Kysymyksessä 20 vastaajan tuli arvioida liukukytkimen avulla, kuinka hyödylliseksi hän on kokenut Supli ry:n toiminnat. Liukukytkimen arvot olivat väliltä 1-10 (en lainkaan hyödyllisenä – erittäin hyödyllisenä). Kysymyksen vastausten keskiarvoksi saatiin 8,54, ja suurin osa vastaajista oli antanut arvon 9 tai 10 (erittäin hyödyllisenä).

Vastaajista yksikään ei ollut antanut arvoja 0-2 (en lainkaan hyödyllisenä). Kysymykseen vastanneita oli yhteensä 80. Kuvioista 2 näkyy vastaajien määrien tarkemmat numeeriset luvut, sekä liukukytkimien arvot kuvion vasemmalla.

Kuvio 2.

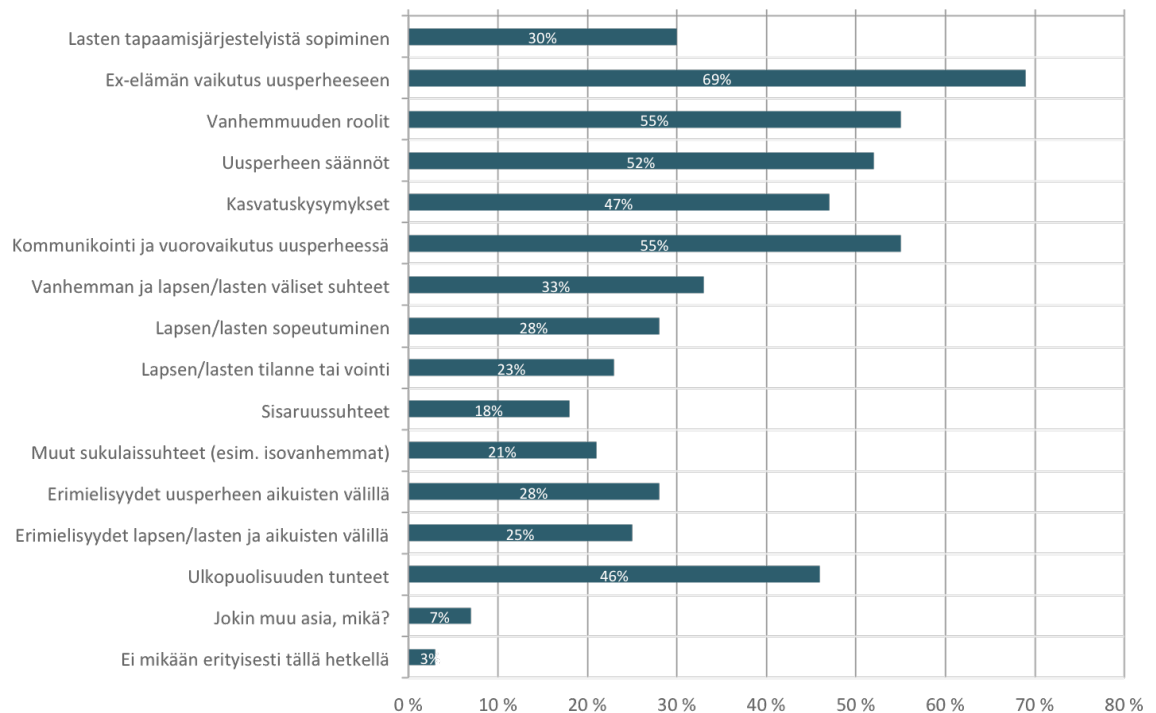
6.4 Uusperheiden kokemat yleisimmät haasteet

Kysymyksessä 21 kysyttiin, mitkä asiat vastaajat kokevat haastaviksi uusperhe-elämässä. Kysymykseen vastanneita oli 275 ja valittujen vastausten lukumäärä 1487. Kysymys oli monivalintakysymys ja vastausvaihtoehtoja oli paljon. Vastausvaihtoehtojen laatimiseen sain apua Supli ry:n työntekijöiltä, kun he kertoivat yleisimmät haasteet uusperheiden arjessa. Haastavimmaksi uusperhe-elämässä vastaajat kokivat ex-elämän ja reilusti yli puolet vastaajista valitsivat ex-elämän vaikutuksen uusperheeseen 69,45%. Yli puolet vastaajista valitsi vaihtoehdot vanhemmuuden roolit 55,27%, kommunikointi ja vuorovaikutus uusperheessä 54,91%, sekä uusperheen säännöt 52,36%. Vastaajista lähes puolet valitsivat myös kasvatuskysymykset (47,27%) ja ulkopuolisuuden tunteet 46,18%. Jokin muu asia, mikä? – vaihtoehdon valinneita oli 19. Tämän vaihtoehdon valinneista osa olivat nostaneet entiset puoliset (exät) vielä erikseen esille, sekä osa vastaajista oli hieman vielä tarkentanut millä ta-

voin ex-elämä on hankaloittanut uusperhe-elämää. Myös yhteiskunnan vaikutus uusperheellisiä kohtaan nousi esille.

”Yhteiskunta ei ota tosissaan rooliani äitinä, koska en ole bioäiti. Lapsi kuitenkin kutsuu minua äidiksi.”

Kuvio 3.

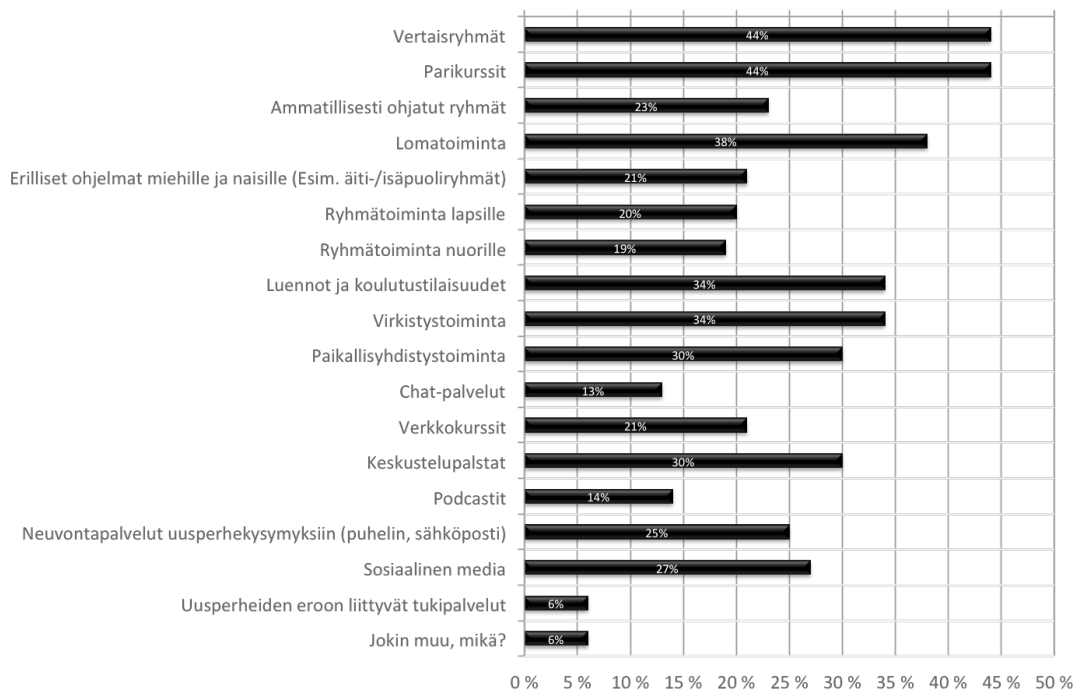
6.5 Uusperheiden tuen tarve

Kysymyksessä 22 kysyttiin minkälaista palvelua/tukea uusperheet kaipaavat enemmän. Kyseessä oli monivalintakysymys ja vastausvaihtoehtoja oli jälleen useita. Vastausvaihtoehdot valikoituivat sen mukaan, minkälaisiin asioihin Supli ry pystyy tarjoamaan tukea. Vastausvaihtoehdoista suurin osa, lähes puolet, valitsivat vertaisryhmät ja parikurssit, joita 44% vastaajista kaipaisi lisää. Kysymykseen vastaajien määrä oli 256 ja valittujen vastausten lukumäärä 1148. Vastausten tarkemmat jakaumat näkyy kuviossa 4.

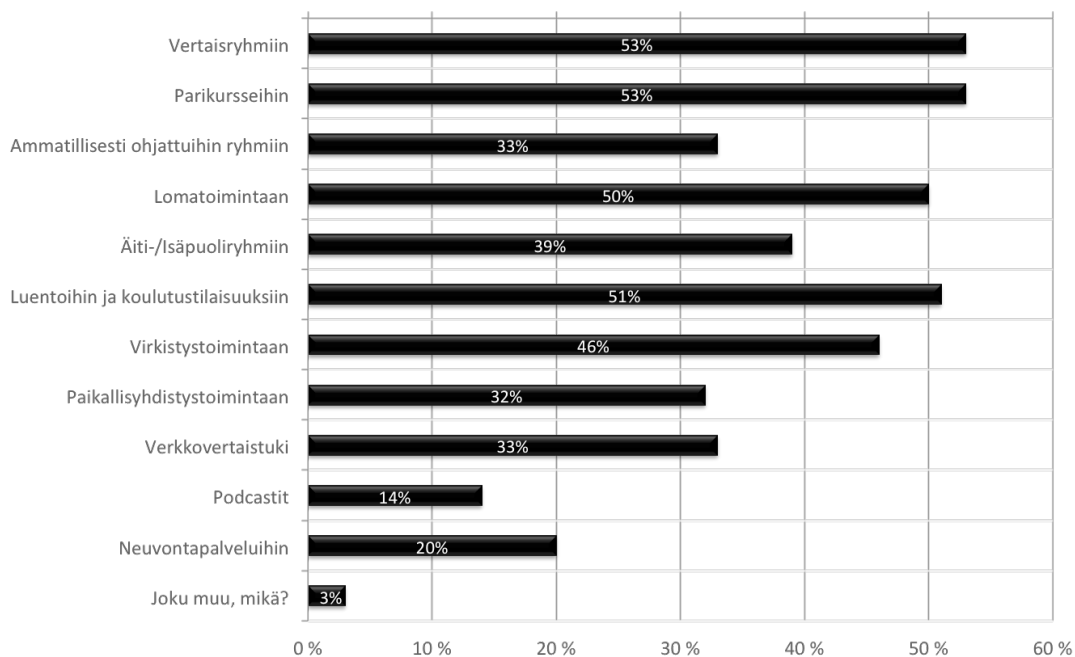
Kysymyksessä 23 kysyttiin minkälaiseen toimintaan vastaajat olisivat kiinnostuneita osallistumaan. Hieman yli puolet vastaajista valitsi vertaisryhmät, parikurssit, sekä

luennot ja koulutustilaisuudet. Myös lomatoiminta ja virkistystoiminta keräsivät vastauksia lähes puolet. Kysymykseen vastanneiden määrä oli 260 ja valittujen vastausten lukumäärä 1109. Tarkemmat vastausten jakaumat näkyvät kuviossa 5.

Kuvio 4.

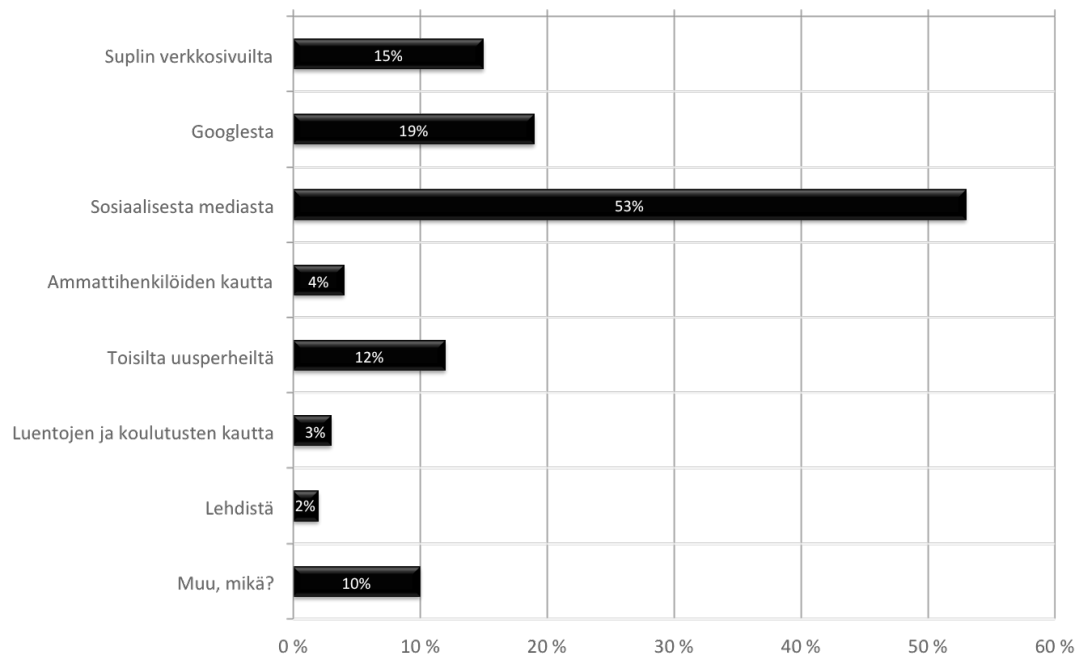

Kuvio 5.

Kysymyksessä 24 kysyttiin, mistä vastaaja on saanut tietoa Supli ry:n toiminnasta ensimmäisen kerran. Vastausvaihtoehdot monivalintakysymykseen olivat: Suplin verkkosivuilta, Googlesta, sosiaalisesta mediasta, ammattihenkilöiden kautta, toisilta uusperheiltä, luentojen ja koulutusten kautta, lehdistä ja jokin muu, mikä. Ylivoimaisesti eniten vastauksia sai sosiaalinen media 52,99%. Vastanneista 9,7% oli valinnut muu, mikä? – vaihtoehdon ja heidän vastauksistaan suurin osa kertoivat kuulleen Supli ry:stä ystäviltä, mutta osa myös tämän kyselyn kautta. Kysymykseen vastanneita oli 268 ja valittujen vastausten lukumäärä 319. Jos vastaaja valitsi muu, mikä? -vaihtoehdon, hän ei voinut valita muista vaihtoehdoista. Kuviosta 6 näkyy tarkempi tulosten jakauma.

Kuvio 6.

6.6 Uusperheiden palvelutarpeet

Kaksi viimeistä kysymystä kyselyssä olivat avoimia kysymyksiä. Avoin kysymys tarkoittaa, että vastaaja saa muotoilla vastauksen itse vapaaseen tekstikenttään ilman ennalta laadittuja vastausvaihtoehtoja.

Kysymyksessä 25 kysyttiin, minkälaisesta palvelusta vastaajan uusperhe hyötyisi kaikkein eniten. Avoimet kysymykset eivät olleet pakollisia ja vastaajien kokonais-

määrä kysymykseen oli 130. Suurin osa vastaajista toivoi lisää vertaistukiryhmiä ja parisuhdeneuvontaa. Uusperheen vanhemmat hyötyisivät myös keskusteluista muiden vastaavassa tilanteessa olevien kanssa ja keskusteluista parisuhteen haasteista ammattilaisten kanssa. Myös erilaisia luentoja ja neuvontaa uusperheen asioihin toivottiin lisää. Luentojen sisältöjä toivottiin näkyville myös Internettiin, jolloin pienemmällä paikkakunnilla asuvat, jotka eivät välttämättä pääse paikalle, saisivat myös tietoa luennoilla kerrottavista asioista.

Erilaisia vertaistukiryhmiä toivottiin lisää myös Internettiin, koska aikataulullisesti Internetissä tapahtuvat keskustelut voisivat sopia perheellisille paremmin, kun niihin pystyy osallistumaan kotoa käsin. Moni toivoi toimintaa lähemmäksi omaa asuinpaikkakuntaansa ja myös tämän vuoksi Internetissä tapahtuvat keskustelut voisivat toimia paremmin vertaistukea kaivatessa. Myös anonyymeja keskusteluja, joihin vastaajan ei tarvitse osallistua omalla nimellään, toivottiin.

Palvelutarvekyselyn viimeisessä 26 kysymyksessä, kysyttiin miten Supli ry voisi liittona toimia Suomen uusperheiden hyväksi. Vastaajien määrä kysymykseen oli 86. Ensimmäisistä vastauksista nousi esille toive tilaisuuksien, vertaisryhmätoiminnan ja koulutusten lisääminen uusperheellisille. Tapahtumia ja toimintaa uusperheille toivottiin laajemmin ympäri Suomea, koska ne ovat vastaajien mukaan sijoittuneet vain isoille paikkakunnille. Ammattilaisten, kuten neuvolahenkilökunnan, sekä päiväkotien ja koulujen henkilökunnan, koulutusta uusperheisiin liittyen toivottiin lisää.

Vastauksista esille nousi myös uusperheistä tiedottamisen lisääminen valtakunnallisella tasolla ja saada uusperheiden ääntä enemmän kuuluville. Supli ry:n toivottiin toimivan äänenä Suomen uusperheille myös mediassa ja lisäävän kaikkien ihmisten tietoisuuteen myös uusperheiden hyviä puolia. Uusperheiden koetaan olevan melko näkymätön ryhmä, verrattuna siihen kuinka paljon uusperheitä Suomessa on. Tiedottamista Supli ry:n toiminnasta toivottiin myös neuvoloihin, varhaiskasvatukseen ja kouluihin.

“Supli voisi tuoda julkisuuteen vielä enemmän perheiden monimuotoisuutta ja antaa esimerkiksi päiväkodeille materiaalia ja ohjeistusta siitä, miten isänpäivistä, äitienpäivistä ja kodista/perheestä voidaan puhua siten, että ydinperhettä ei pidetä ainoana olemassa olevana mallina.”

Supli ry:tä toivottiin ajamaan lakimuutoksia uusperheiden hyväksi. Lakimuutosten osalta toivottiin etävanhempien aseman parantamista yhteiskunnassa mm. neuvola-käyntien taikka Vilma-tunnusten osalta. Supli ry voisi liittona myös ajaa tasa-arvoista lakia, jossa uusperheet otetaan paremmin huomioon, esimerkiksi lakimuutos siihen, että lapsi pystyisi olemaan kirjoilla kahdessa eri osoitteessa. Toiveena oli myös uusperheiden taloudellisten asioiden esiin tuominen yhteiskunnassa, esimerkiksi vanhempien kevyempi verotus useampilapsisille perheille.

”Tällä hetkellä Suomessa etävanhempi maksaa elatustukea, eikä saa lapsilisiä, vaikka lapset asuisivat puolet ajasta etävanhemman luona. Lapsista aiheutuvat kulut kuormittavat etävanhemman perheen taloutta kohtuuttoman paljon”.

Tiedotusta etävanhemman oikeuksista toivottiin myös lisää. Erityisesti miesten asema etävanhempina koettiin heikommaksi kuin naisten. Supli ry:n esitteitä etävanhemman oikeuksista toivottiin esimerkiksi lastenvalvojan odotustilaan.

Supli ry:n toivottiin parantavan myös bonusvanhempien asemaa. Bonusvanhemmat kokevat jäävänsä biologisten vanhempien varjoon kouluissa ja päiväkodeissa, vaikka hoitaisivat bonuslapsiaan enemmän kuin biologinen vanhempi. Julkinen kuva äiti-puolista koetaan hyvin negatiiviseksi ja äitipuolen asema on usein hankala.

”Koen, että on velvollisuuksia, mutta ei oikeuksia.”

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Suomen uusperheiden palvelutarpeita ja millaisiin asioihin uusperheet tarvitsevat lisää tukea ja apua, ja näin se vastasi Supli ry:n tarpeisiin. Opinnäytetyöni tavoitteena oli tuottaa tietoa Supli ry:n asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseen. Palvelutarvekyselyn avulla kerätystä datasta Supli ry sai käyttöönsä paljon tietoa Suomen uusperheistä ja heidän palvelutarpeistaan.

Opinnäytetyöni teoreettisen viitekehyksen muodosti perheiden monimuotoisuus Suomessa, Suomen uusperheet, sekä asiakaslähtöisyys toiminnan kehittämässä palvelumuotoilua hyödyntämällä. Mielestäni palvelumuotoilu käsitteenä kuvasi hyvin sitä, mikä oli opinnäytetyöni tarkoitus.

Vastaajia kyselyyn oli yhteensä 275, mikä oli paljon odotettua suurempi määrä. Kysely muodostui kuitenkin hieman liian pitkäksi, mikä näkyi siinä, että viimeisiin kysymyksiin (lukuun ottamatta avoimia kysymyksiä) vastanneita oli 268. Eli vastaajista 7 eivät olleet jaksaneet täyttää kyselyä loppuun asti, vaikka vielä kysymyksessä 21 vastaajia oli 275.

Tutkimustulosten luotettavuus voidaan arvioida sen perusteella, kuinka edustava otos on ja onko se riittävän suuri. Myös vastausprosentti ja kysymysten kattavuus tutkimusongelmaan nähden, vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen. (Heikkilä 2008, 188.) Kun tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta mitataan sen reliabiliteettia, sekä validiteettia. Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä eli sen kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin. Reliabiliteetti taas tarkoittaa tulosten tarkkuutta eli sitä, että tutkimustuloksissa ei esiinny sattumanvaraisuutta. (Heikkilä 2008, 29-30.)

Kysymyksessä 22 vastaajien määrä oli 256, joka oli edellistä kysymystä 19 vähemmän, vaikka siinä ei ”hyppää kysymykseen” - sääntöä missään vaihtoehdossa ollutkaan. Kysymyksessä 23 taas vastaajien kokonaismäärä oli 260 ja 24. kysymyksessä 268, eli vastaajien määrä oli ikään kuin hieman noussut näiden kysymysten edetessä. Tähän en keksinyt muuta järkevää syytä kuin sen, että vastaajan nettiyhteydessä on ollut mahdollisesti jotain vikaa ja tämän vuoksi vastaus ei välttämättä ole tallentunut.

Testivastausten tärkeys korostui myös tätä kyselyä tehdessäni. Kysely testitetyttiin kahdella vapaaehtoisella ja myös muutamalla Supli ry:n työntekijällä. Tämän jälkeen kyselyyn tehtiin muutoksia, joiden jälkeen kysely olisi pitänyt vielä uudestaan testata. Huomasin kyselyssä virheen vasta tuloksia raportoidessani, että kysymykset 15 ja 16, jossa kysyttiin vastaajan ja hänen puolisonsa biologisten lasten juridista huolto- ja tapaamissopimusta, olisi pitänyt asetella selkeämmin, tai toisella tavalla. Asiaa olisi pitänyt pohtia monelta kantilta ja ymmärtää, että uusperheen vanhempi on voinut olla myös lapseton liittyessään uusperheeseen, ja hänen ainoa/ainoat biologiset lapsensa ovat nykyisen puolison kanssa. Tällaiselle uusperheen vanhemmalle ei kyselystä löytynyt muuta järkevää vastausvaihtoehtoa kuin ”jokin muu sovittu järjestely, mikä?”. Nämä kaksi kysymystä aiheuttivat myös erilaisia mielipiteitä Supli ry:n työntekijöiden välillä. Vastausvaihtoehdot vaihtelivat ja kysymyksen asettelu muuttui moneen otteeseen. Näin jälkepäin ajateltuna tämä oli kuitenkin opettavainen kokemus. Uusperheiden monimuotoisuus tuli hyvin näkyväksi tätä kyselyä tehdessäni, koska kysymysten luominen oli haastavaa, kun uusperheet voivat olla niin erilaisia. Kysymyksissä 15 ja 16 myös lisätietoja/tarkennus yllä mainittuihin – vaihtoehto muodostui ongelmalliseksi. Vastauksia analysoidessani huomasin, että en voinut tietää mihin kohtaan vastaaja halusi lisätietoja tai tarkennuksia kertoa. Reliabiliteetti ja validiteetti olivat siis näiden kahden kysymyksen kohdalla vääristyneet, eikä näiden kysymysten vastauksia voida pitää valideina.

Kyselyn pituutta ja edellä mainittuja kahta kysymystä lukuun ottamatta, kysely oli mielestäni onnistunut. Kaaviot tein opinnäytetyöhöni mielestäni vain olennaisten kysymysten vastauksista. Supli ry:n työntekijöiden käyttöön tein kaaviot varmuuden vuoksi vielä jokaisesta kysymyksestä. Kaavioiden tekeminen oli Webropol-järjestelmän avulla helppoa, koska tulokset sai siirrettyä Exceliin ja Powerpointiin helposti, joissa kaavioiden muokkaaminen tapahtui.

Palvelutarvekyselyä oli kokonaisuudessaan mielenkiintoista tehdä. Suomessa uusperheiden määrän kasvaessa tuntui tämä aihe tutkimukselle tärkeältä. Se taas lisäsi omaa motivaatiotani opinnäytetyön tekemiseen. Supli ry:n roolin tärkeys Suomen uusperheille korostui myös tutkimusta tehdessäni. Sain Supli ry:n työntekijöiltä kaiken tarvittavan tuen ja vastauksia minua askarruttaviin kysymyksiin.

Opinnäytetyöni tulokset antoivat viitteitä siihen, että uusperheiden vanhemmat ovat pääosin todella tyytyväisiä Supli ry:n toimintaan. Tuloksista keskeisemmäksi muodostui se, että uusperheet tarvitsevat lisää jo olemassa olevia palveluita. Mitään täysin uudenlaista palvelua ei näiden kyselystä saatujen vastausten perusteella tarvitsisi muodostaa. Tämä opinnäytetyö osottautui myös joillekin vastaajista ns. tiedonlähteeksi. Osa vastaajista kuuli ensimmäisen kerran Supli ry:stä vasta nyt tämän kyselyn kautta. Kun taas osa tiesi kyllä sen olemassaolosta, mutta ei niistä palveluista, mitä Supli ry uusperheille tarjoaa.

Kokonaisuudessaan tämä opinnäytetyö antaa hyvän pohjan tuleville tutkimuksille uusperheisiin liittyen Suomessa. Taustatietoja kerättiin tässä kyselyssä nyt paljon, joten tulevaisuudessa kyselytutkimuksissa uusperheisiin liittyen ainakin taustatietojen määrää pystyy huomattavasti karsimaan. Supli ry pystyy jatkossa hyödyntämään kyselystä saatuja tuloksia tehdessään palvelutarpeiden kartoitusta uudelleen.

LÄHTEET

Ahonen, Tarja 2017. Palvelumuotoilu sotessa: palvelumuotoilun käsikirja sosiaali- ja terveystalouden palvelujen kehittämiseen.

Eventolehden www-sivut. Viitattu 27.2.2020. <https://eventolehti.fi/artikkelit/mika-ihmeen-palvelumuotoilu/>.

Grönroos, Christian 1991. Nyt kilpaillaan palvelulla. WSOY. Helsinki.

Hayman, Suzie, 1999. Sinun, minun, meidän: opas uusperheille. Suomentanut Kirsi Tanner. Jyväskylä: Gummerus.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Heikkilä, Tarja ja Edita Publishing Oy 2014. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/6.WEBROPOL/Webropol-kysely.pdf>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uud. p. Helsinki: Tammi.

Jyväskylän Yliopiston www-sivut. Viitattu 4.2.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmäpolkuja/menetelmäpolku/aineistonhankintamenetelmat/kyselyt>.

Keronen, M. Tesso. 31.1.2013. Asiakaslähtöisyys – olennainen tekijä sosiaalihuollossa.

Laaksonen, Seppo 4/2013. Kansantaloudellinen aikakauskirja – 109. vsk.

LAMKpubin www-sivut. Viitattu 27.2.2020. <http://www.lamkpub.fi/2018/10/19/palvelumuotoilun-keinoja-hyodyntaen-kohti-parempaa-liikuntaleiria/>.

Lapin Ammattikorkeakoulun www-sivut. 2019. Opinnäytetyön toteuttaminen. Viitattu 12.12.2019. <https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Opinto-opas,-AMK-tutkinto/Opinnaytetyoohje/Opinnaytetyon-toteuttaminen#>.

Menetelmäopetuksen tietovarannon www-sivut. Viitattu 20.2.2020. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmäopetus/kyselylomake/laatiminen.html>.

Miettinen, J. & Vehkalahti, K. 2013. Verkkokyselytutkimusten otosten valinta.

Miettinen, Tiina 2012: Ihanteista irrallaan. Hämeen maaseudun nainen osana perhettä ja asiakirjoja 1600-luvun alusta 1800-luvun alkuun. Viitattu 27.2.2020. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/66932>.

Monimuotoisten perheiden www-sivut. Viitattu 4.3.2020. <https://monimuotoisetperheet.fi/ammattilaiset-ja-opiskelijat/kohtaaminen/>.

Ojasalo, Moilanen, Ritalahti & Sanoma Pro 2015. Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan.

Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistyön julkaisut: Hautala, E. & Kangas, E. 2018. Kokemuksia palvelumuotoilun käytöstä sosiaali- ja terveysalan PK-yrityksissä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 33. Viitattu 13.10.2019. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018053125073>.

Palvelumuotoilu Palon www-sivut. Viitattu 27.2.2020. <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/2018/1/31/palvelumuotoilun-menetelmat>.

Papernow, P. L. 1984. The stepfamily cycle: An experiential model of stepfamily development. Family Relations.

Raittila, Kaisa & Sutinen, Päivi 2008. Huonetta vai sukua, elämää uusperheessä.

Riikkonen, Eija 2004. Uusperheen arki.

Ronkainen, S. 2008. Otanta, edustavuus ja kadon analyysi.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.12.2019. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>.

Selkälä, A. Karjalainen, A. & Ronkainen, S. 2008. Visuaalisuus ja interaktiivisuus sähköisessä kyselyssä.

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:1. Kaste 2012-2015. Sosiaali- ja terveysministeriö.

Stenvall, J. & Virtanen P. 2012. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistaminen. Kehittämisen mallit, toimintatavat ja periaatteet.

Suomen Uusperheiden Liitto Ry:n toimintakertomus 2019.

Supli ry:n www-sivut; vertaisryhmät ja parikurssit. Viitattu 15.10.2019. <https://supli.fi/toiminta-ja-tuki/vertaisryhmat-ja-parikurssit/>.

Supli ry:n www-sivut; luennot ja verkkoluennot. Viitattu 15.10.2019. <https://supli.fi/toiminta-ja-tuki/luennot-ja-verkkoluennot/>.

Supli ry:n www-sivut; uusperhelomat. Viitattu 15.10.2019. <https://supli.fi/toiminta-ja-tuki/uusperhelomat/>.

Supli ry:n www-sivut; verkkovertaistuki. Viitattu 16.10.2019. <https://supli.fi/toiminta-ja-tuki/verkkovertaistuki/>.

Supli ry:n www-sivut; neuvonta ja tuki. Viitattu 16.10.2019. <https://supli.fi/toiminta-ja-tuki/neuvonta-ja-tuki/>.

Supli ry:n www-sivut. Viitattu 14.10.2019. <https://supli.fi/suomen-uusperheiden-liitto-ry/me-supli/>.

Tilastokeskus: Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkajulkaisu].
ISSN=1798-3215. 2018, Helsinki. Viitattu: 4.3.2020.
https://www.stat.fi/til/perh/2018/perh_2018_2019-05-22_tie_001_fi.html.

Tilastokeskus: Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkajulkaisu].
ISSN=1798-3215. 2018, Liitetaulukko 4. Uusperheet 1990–2018, Helsinki. Viitattu
29.11.2019. http://www.stat.fi/til/perh/2018/perh_2018_2019-05-22_tau_004_fi.html.

Utrio, Kaari 1998. Perhekirja: Eurooppalaisen perheen historia.

Uusperheneuvojan www-sivut. Viitattu 15.10.2019. <http://www.uusperheneuvoja.fi/>.

Webropolin www-sivut. Viitattu 20.2.2020. <https://webropol.fi/>.

Väestöliiton www-sivut. Viitattu 29.11.2019.
https://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhdeesta/tietoa_parisuhdeammattilaisille/asiakastyon_lakitietoa/asiakaslahtoisuus/.

Väestöliiton www-sivut. Viitattu 4.3.2020.
<https://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/nettikurssit/parisuhde-puheeksi-neuvolatyossa/7-jakso-monimuotoiset-perheet/>.

VALTAKUNNALLINEN UUSPERHEKYSELY – OSALLISTU JA VAIKUTA

Vastaa ja vaikuta! Osallistumalla valtakunnalliseen uusperhekyselyyn pääset vaikuttamaan uusperheille suunnattuihin palveluihin ja kertomaan mistä Sinun perheesi hyötyisi. Kysely on osa opinnäytetyötä.

Olen Lauri-Pekka Larkela ja opiskelen sosiologiaksi [Satakunnan ammattikorkeakoulu-
sa](#). Teen palvelutarvekyselyn uusperheille yhteistyössä Suomen Uusperheiden Liiton kanssa.

Kyselyaineisto kerätään sähköisellä kyselylomakkeella. Kyselyn vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja lomakkeen täyttäminen vie aikaa noin 5-10 minuuttia. Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan uusperheaiheinen kirjapaketti. (Kirjapaketti sisältää kirjat: [Parisuhde uusperheen ydin kirja](#) ja [lastenkirja Suurerhe](#).) Voit osallistua arvontaan jättämällä yhteystietosi kyselyn päätteeksi. Kyselyyn voi osallistua [tästä linkistä](#) 30.11.2019 asti.

Palvelutarvekysely uusperheille

1. Sukupuoleni *
 - Mies
 - Nainen
 - Muu

2. Syntymävuoteni *
 - 2001-1920

3. Asuinmaakuntani *
 - Ahvenanmaa
 - Etelä-Karjala
 - Etelä-Pohjanmaa
 - Etelä-Savo
 - Kainuu
 - Kanta-Häme
 - Keski-Pohjanmaa
 - Keski-Suomi
 - Kymenlaakso
 - Lappi
 - Pirkanmaa
 - Pohjanmaa
 - Pohjois-Karjala
 - Pohjois-Pohjanmaa
 - Pohjois-Savo
 - Päijät-Häme
 - Satakunta
 - Uusimaa
 - Varsinais-Suomi

4. Oletko Suomen Uusperheiden Liiton (Suplin) jäsen? *

- Kyllä
- En

5. Uusparisuhteemme ikä (alkaen seurustelun alusta) *

- alle 1 vuosi
- 1 vuosi
- 2 vuotta
- 3 vuotta
- 4 vuotta
- 5 vuotta
- 6 vuotta
- 7 vuotta
- 8 vuotta
- 9 vuotta
- 10 vuotta
- yli 10 vuotta

6. Yhdessä uusperheenä asutut vuodet *

- Emme asu yhdessä
- alle 1 vuosi
- 1 vuosi
- 2 vuotta
- 3 vuotta
- 4 vuotta
- 5 vuotta
- 6 vuotta
- 7 vuotta
- 8 vuotta
- 9 vuotta
- 10 vuotta
- yli 10 vuotta

7. Roolini uusperheessä (voit valita useita) *

- Biologinen äiti
- Bonusäiti
- Biologinen isä
- Bonusisä

8. Mukanani uusperheeseen tulleet lapset (biologiset- tai adoptoidut lapset) *

- Minulla ei ollut lapsia uusperhe-elämän alkaessa

Mukanani uusperheeseen tulleiden lasten määrä:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- yli 5

Kysymyksen sääntö:

Jos vaihtoehto ”Minulla ei ollut lapsia uusperhe-elämän alkaessa” on valittu, hyppää kysymykseen numero 10.

9. Mukanani uusperheeseen tulleiden lasten tämän hetkiset iät? (biologiset- tai adoptoidut lapset) (voit valita useita)

- 0v. – yli 24 v.

10. Puolisoni mukana uusperheeseen tulleet lapset (biologiset- tai adoptoidut lapset) *

- Puolisollani ei ollut lapsia uusperhe-elämän alkaessa

Puolisoni mukana tulleiden lasten määrä:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- yli 5

Kysymyksen sääntö:

Jos vaihtoehto ”Puolisollani ei ollut lapsia uusperhe-elämän alkaessa” on valittu, hyppää kysymykseen numero 12.

11. Puolisoni mukana uusperheeseen tulleiden lasten tämän hetkiset iät? (biologiset- tai adoptoidut lapset) (voit valita useita)

- 0v. – yli 24 v.

12. Yhteiset lapset (biologiset- tai adoptoidut lapset) *

- Meillä ei ole yhteisiä lapsia

Yhteisten lasten määrä:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- yli 5

Kysymyksen sääntö:

Jos vaihtoehto ”Meillä ei ole yhteisiä lapsia” on valittu, hyppää kysymykseen numero 14.

13. Yhteisten lasten tämän hetkiset iät? (biologiset- tai adoptoidut lapset) (voit valita useita)
- 0v. – yli 24 v.
14. Onko perheessänne sijaislapsia? *
- Ei
 - Kyllä, lasten iät?
15. Edellisen/edellisten liittojeni biologisten lasteni juridinen huolto- ja tapaamissopimus on seuraava: *
- Minulla ei ole biologisia lapsia
 - Emme ole tehneet juridista tapaamissopimusta
 - Lapsi/lapset asuvat minun luonani koko ajan
 - Lapsi/lapset ovat minun luonani vuoroviikoin
 - Lapsi/lapset ovat minun luonani joka toinen viikonloppu
 - Lapsi/lapset ovat etävanhemman luona joka toinen viikonloppu
 - Minulla on lapsia useista eri liitoista ja heidän tapaamissopimukset vaihtelevat
 - Lisätietoja/tarkennus yllä mainittuihin?
 - Muu sovittu järjestely, mikä?
16. Puolisoni edellisen/edellisten liittojen biolasten juridinen huolto- ja tapaamissopimus on seuraava: *
- Puolisollani ei ole biologisia lapsia
 - Puolisoni ei ole tehnyt juridista tapaamissopimusta
 - Puolisoni lapsi/lapset asuvat meidän luona koko ajan
 - Puolisoni lapsi/lapset ovat meidän luona vuoroviikoin
 - Puolisoni lapsi/lapset ovat meidän luona joka toinen viikonloppu
 - Puolisollani on lapsia useista eri liitoista ja heidän tapaamissopimukset vaihtelevat
 - Lisätietoja/tarkennus yllä mainittuihin?
 - Muu sovittu järjestely, mikä?

17. Minkälaista Suplin uusperheille suunnattuja palveluita olet käyttänyt? (voit valita useita) *

- Vertaisryhmät ja parikurssit
- Luennot ja verkkoluennot
- Uusperhelomat
- Verkkovertaistuki (chatit)
- Neuvonta- ja tukipalvelut
- Uusperheneuvonta
- Jokin muu, mikä?
- En ole käyttänyt Suplin uusperheille suunnattuja palveluita

18. Minkälaisessa Suplin toiminnassa olet/olet ollut mukana? (Voit valita useita)

- *
- Tapahtumiin osallistuja
 - Vertaisryhmänohjaaja
 - Paikallisyhdistystoiminta
 - Kokemusasiantuntija
 - Liiton luottamustehtävissä
 - Muu, mikä?
 - En missään

Kysymyksen sääntö:

Jos vaihtoehto ”En missään” on valittu, hyppää kysymykseen numero 21.

19. Arvioi seuraavia Suplin toimintoja (Erittäin tyytyväinen – Erittäin tyytymätön, En osaa sanoa)

- Vertaisryhmät ja parikurssit *
- Luennot ja verkkoluennot *
- Uusperhelomat *
- Miesten-/naistenviikonloput *
- Verkkovertaistuki (chatit) *
- Suplin uutiskirje *
- Suplin työntekijöiden tarjoama tuki *
- Uusperheille tarjottava puhelinneuvonta*

20. Kuinka hyödyllisenä olet kokenut Suplin toiminnot? (Liukukytkin 0-10)

- En lainkaan hyödyllisenä – Erittäin hyödyllisenä

21. Minkälaiset asiat koet uusperheessä haastaviksi? (Voit valita useita) *

- Lasten tapaamisjärjestelyistä sopiminen
- Ex-elämän vaikutus uusperheeseen
- Vanhemmuuden roolit
- Uusperheen säännöt
- Kasvatuskysymykset
- Kommunikointi ja vuorovaikutus uusperheessä
- Vanhemman ja lapsen/lasten väliset suhteet
- Lapsen/lasten sopeutuminen
- Lapsen/lasten tilanne tai vointi
- Sisaruussuhteet
- Muut sukulaissuhteet (esim. isovanhemmat)
- Erimielisyydet uusperheen aikuisten välillä
- Erimielisyydet lapsen/lasten ja aikuisten välillä
- Ulkopuolisuuden tunteet
- Jokin muu asia, mikä?
- Ei mikään erityisesti tällä hetkellä

22. Minkälaista palvelua/tukea kaipaisit enemmän? (Voit valita useita)

- Vertaisryhmät
- Parikurssit
- Ammatillisesti ohjatut ryhmät
- Lomatoiminta
- Erilliset ohjelmat miehille ja naisille (esim. äiti-/isäpuoliryhmät)
- Ryhmätoiminta lapsille
- Ryhmätoiminta nuorille
- Luennot ja koulutustilaisuudet
- Virkistystoiminta
- Paikallisyhdistystoiminta
- Chat-palvelut
- Verkkokurssit
- Keskustelupalstat
- Podcastit
- Neuvontapalvelut uusperhekysymyksiin (puhelin, sähköposti)
- Sosiaalinen media
- Uusperheiden eroon liittyvät tukipalvelut
- Jokin muu, mikä?

23. Minkälaiseen toimintaan olet kiinnostunut osallistumaan? (Voit valita useita)

- Vertaisryhmiin
- Parikursseihin
- Ammatillisesti ohjattuihin ryhmiin
- Lomatoimintaan
- Äiti-/Isäpuoliryhmiin
- Luentoihin ja koulutustilaisuuksiin
- Virkistystoimintaan
- Paikallisyhdistystoimintaan
- Verkkovertaistuki
- Podcastit
- Neuvontapalveluihin
- Joku muu, mikä?

24. Sain tietoa Suplin toiminnasta ensimmäisen kerran? (Voit valita useita)

- Suplin verkkosivuilta
- Googlesta
- Sosiaalisesta mediasta
- Ammattihenkilöiden kautta
- Toisilta uusperheiltä
- Luentojen ja koulutusten kautta
- Lehdistä
- Muu, mikä?

25. Minkälaisesta palvelusta teidän uusperheenne hyötyisi eniten?

26. Miten Supli voisi liittona toimia Suomen uusperheiden hyväksi?

27. Jos haluat osallistua kirjapaketin arvontaan, jätä yhteystietosi tähän:

- Etunimi
- Sukunimi
- Osoite
- Postinumero
- Postitoimipaikka